

Łódź, dnia 16 maja 2023 r.

ŁPWIS.OOP.1611.1.2023.AR

**Pani
Agnieszka Świegocka
Z-ca Państwowego Powiatowego
Inspektora Sanitarnego
w Łasku
Powiatowa Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Łasku
98-100 Łask
ul. Warszawska 38**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) art. 10 i art. 8a ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 338) oraz Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania działalności w Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2023 rok w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łasku, 98-100 Łask, ul. Warszawska 38, w dniach **od dnia 23 marca 2023 r. do dnia 21 kwietnia 2023 r.** przeprowadzona została kontrola przez:

- ██████████ – Z-cę Dyrektora ds. Systemów Zarządzania Jakością - **Przewodniczącego Zespołu kontrolującego:**
- ██████████ – Starszego asystenta w Oddziale Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia,
- ██████████ – Starszego asystenta w Oddziale Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia,
- ██████████ – Starszego asystenta w Oddziale Nadzoru Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia,
- ██████████ – Asystenta w Oddziale Nadzoru nad Chemikaliami,
- ██████████ – Asystenta w Oddziale Nadzoru nad Chemikaliami,
- ██████████ – Młodszy asystenta w Oddziale Nadzoru Higieny Środowiska,
- ██████████ – Starszego asystenta w Oddziale Nadzoru Higieny Środowiska,
- ██████████ – Asystenta w Oddziale Nadzoru Epidemiologii,
- ██████████ – Kierownika Oddziału Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego,
- ██████████ – Kierownika Oddziału Promocji Zdrowia, Komunikacji Społecznej i Higieny Dzieci i Młodzieży,
- ██████████ – Starszego asystenta w Oddziale Promocji Zdrowia, Komunikacji Społecznej i Higieny Dzieci i Młodzieży

w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łodzi.

w zakresie:

- 1) przedmiot kontroli: prawidłowość realizacji zadań nałożonych na Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łasku ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 338) oraz innymi ustawami mającymi zastosowanie w działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w tym ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.).
- 2) okres objęty kontrolą: **01 stycznia 2021 r. do dnia 23 marca 2023 r.** (w zakresie epidemiologii okres objęty kontrolą: od dnia 01.01.2018 r. do dnia 23.03.2023 r.).

W wyniku przeprowadzonej kontroli kontrolowaną działalność ocenia się: **pozytywnie z uchybieniami** na podstawie następujących ustaleń:

Bezpieczeństwo Żywności i Żywienia:

Zakresem kontroli objęto nw. zagadnienia za 2021 r., 2022 r. i okres od 01.01.2023 r. do 22.03.2023 r.

Na podstawie sprawdzonej dokumentacji zakładów produkcji i obrotu żywnością (tj. wytwórnia wyrobów cukierniczych, 2 piekarnie, zakład produkcji i rozlewni napojów winopodobnych, restauracja, zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, sklep spożywczo-przemysłowy, blok żywienia w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, wytwórnia suplementów diety, sklep zielarsko-medyczny, 3 gospodarstwa rolne).

dokonano następujących ustaleń:

Działalność w zakresie nadzoru nad obiektami w 2021 r., 2022 r. i w okresie od 01.01.2023 r. do 22.03.2023 r.

W **2021 r.** pod nadzorem PPIS w Łasku znajdowały się **574** zakłady produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym **79** gospodarstw prowadzących produkcję pierwotną produktów pochodzenia roślinnego. W ww. obiektach zaplanowano **148** kontroli (w tym **20** kontroli w gospodarstwach rolnych). Skontrolowano **212** obiektów, przeprowadzono **427** kontroli, w tym **131** kontroli planowanych (% realizacji planu kontroli wynosił – **88,5**) oraz **296** kontroli nieplanowanych. Nie przeprowadzono pozostałych kontroli zaplanowanych w obiektach m.in. z uwagi na zaangażowanie pracowników przeprowadzających urzędowe kontrole żywności w działania związane ze zwalczaniem epidemii koronawirusa oraz z powodu zlikwidowania zakładów lub zawieszenia działalności.

Wydano **18** decyzji administracyjnych, w tym **3** decyzje czasowego unieruchomienia i przerwania produkcji. Nałożono **19** mandatów karnych na sumę **11 300, 00 zł**.

W **2022 r.** pod nadzorem PPIS w Łasku znajdowało się **581** zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym **80** gospodarstw prowadzących produkcję pierwotną produktów pochodzenia roślinnego.

W ww. obiektach zaplanowano **148** kontroli. Skontrolowano **207** obiektów, przeprowadzono **337** kontroli, w tym **140** kontroli planowanych (% realizacji planu kontroli wynosił – **94,6**) oraz **197** kontroli nieplanowanych.

Wydano **3** decyzje administracyjne. Nałożono **10** mandatów karnych na sumę **6 200, 00 zł**.

W okresie od 01.01.2023 r. do 22.03.2023 r. pod nadzorem PPIS w Łasku znajdowało się 581 zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 82 gospodarstwa prowadzące produkcję pierwotną produktów pochodzenia roślinnego. W ww. okresie zaplanowano 23 kontrole. Skontrolowano 38 obiektów, przeprowadzono 39 kontroli, w tym 23 kontrole planowane oraz 16 kontroli nieplanowanych.

Wydano 2 decyzje administracyjne, nie stosowano karania mandatowego.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z aktualnymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Sprawdzenie dokumentacji działalności kontrolnej (kompletności, sposobu prowadzenia, w tym poprawności merytorycznej)

Prowadzone są rejestry:

- rejestr zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- harmonogram kontroli,
- rejestr interwencji,
- rejestr pobranych próbek,
- rejestr protokołów pobrania próbek,
- rejestr protokołów kontroli – prowadzony przez każdego z pracowników,
- rejestr mandatów karnych,
- rejestr decyzji administracyjnych,
- rejestr ocen jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Rejestry prowadzone są na bieżąco, prawidłowo.

Stosowane formularze protokołów kontroli sanitarnej i protokołów pobrania próbek są zgodne ze wzorami stanowiącymi załączniki do obowiązujących procedur.

Sprawdzenie decyzji administracyjnych:

- dokumentacja sprawy,
- tryb przygotowywania,
- terminowość wydawania,
- prawidłowość sporządzania pod względem formalnym i merytorycznym,
- dowody doręczenia stronie.

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łasku na podstawie art. 61 § 4 Kpa informuje stronę o wszczęciu postępowania administracyjnego oraz przestrzega przepisu art. 10 Kpa.

Stwierdzono, że decyzje administracyjne wydawane są na podstawie obowiązujących przepisów prawnych krajowych i wspólnotowych. Sporządzane są prawidłowo pod względem formalnym i merytorycznym.

Wydawane decyzje administracyjne są opatrzone podpisem i pieczęcią radcy prawnego, przesyłane są odbiorcom listem poleconym - za potwierdzeniem odbioru lub odbierane są bezpośrednio przez przedsiębiorców w siedzibie PSSE w Łasku za potwierdzeniem odbioru.

Z prowadzonego rejestru oraz przedłożonej dokumentacji wynika, że terminowość sprawdzania wykonania obowiązków określonych w wydanych decyzjach administracyjnych jest prawidłowa.

Sprawdzono 5 losowo wybranych decyzji administracyjnych (w tym 2 decyzje płatnicze). Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Nadzór nad realizacją systemu kontroli wewnętrznej, w tym zasad GHP/GMP, HACCP w obiektach produkcji i obrotu żywnością ze szczególnym uwzględnieniem ich dokumentowania

Z dokumentacji wynika, iż podczas kontroli sanitarnych przeprowadzanych w zakładach produkcji i obrotu żywnością dokonywano oceny wdrożenia zasad GHP/GMP oraz weryfikacji prawidłowości funkcjonowania procedur opartych na zasadach HACCP, ze szczególnym uwzględnieniem sprawdzenia czy przedsiębiorcy właściwie przeprowadzili analizę zagrożeń i zidentyfikowali krytyczne punkty kontroli, czy prowadzony jest ich monitoring oraz czy do procedur HACCP zostały włączone w stosownych przypadkach przepisy *rozporządzenia Komisji (WE) Nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (ze zmianami)*.

Sprawdzono losowo wybranych 11 protokołów kontroli sanitarnych zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz zakładów żywienia zbiorowego.

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Z dokumentacji dot. nadzoru nad losowo wybranym blokiem żywienia w zakładzie żywienia zbiorowego zamkniętego wynika, iż w dniu 21.12.2022 r., przedstawiciele PPIS w Łasku przeprowadzili kontrolę sanitarną w ww. placówce (protokół kontroli sanitarnej nr HŻ/26/118/22), w której prowadzona jest produkcja posiłków od surowca do gotowej potrawy - trzy posiłki dziennie (głównie śniadania, obiady, kolacje).

Z protokołu kontroli wynika, iż za niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny w pomieszczeniu obróbki wstępnej warzyw i w kuchni właściwej oraz brudny sprzęt produkcyjny, urządzenia i naczynia stołowe zastosowano karanie mandatowe.

Ponadto w trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości dot. stanu sanitarno-technicznego w pomieszczeniach magazynowych, socjalnym, ciągach komunikacyjnych i jadalni. W związku z powyższym PPIS w Łasku w dniu 04.01.2023 r. wydał decyzję znak: PPIS.HŻ.9020.1.2023 nakazującą ich usunięcie, z terminem wykonania obowiązków do dnia 31.01.2023 r.

Podczas kontroli sprawdzającej przeprowadzonej w dniu 28.12.2022r. (protokół kontroli Nr HŻ/26/119/22) stwierdzono usunięcie nieprawidłowości dot. stanu sanitarno-higienicznego, natomiast kontrola sprawdzająca wykonanie obowiązków wynikających z ww. decyzji przeprowadzona w dniu 24.02.2023 r. (protokół kontroli Nr HŻ/26/7/23) wykazała usunięcie nieprawidłowości dot. stanu sanitarno-technicznego w ww. bloku żywienia.

W obiekcie opracowano i wdrożono procedury i instrukcje z zakresu GHP/GMP oraz systemu HACCP. Zapisy w rejestrach oraz monitorowanie punktów krytycznych prowadzone są systematycznie.

W trakcie przeprowadzonej kontroli dokonano oceny jadłospisu, który był prawidłowo zestawiony pod względem odżywczym zgodnie z zasadami racjonalnego żywienia oraz wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016r. poz. 1154).

Jadłospis dostępny był na tablicy ogłoszeń w korytarzu. Informacje zawarte w jadłospisie były zgodne z wymaganiami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...) (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011r., str. 18 z późn. zm.).

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Urzędowe kontrole w zakresie zanieczyszczeń chemicznych w żywności.

Próbki środków spożywczych do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w zakresie zanieczyszczeń w żywności pobierane były zgodnie z Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu na 2021 r., 2022 r. i 2023 r.

Próbki środków spożywczych pobierane w nadzorowanych obiektach dostarczane są do laboratorium WSSE w Łodzi specjalistycznym środkiem transportu.

Pracownicy przeprowadzający urzędowe kontrole żywności wyposażeni są w:

- termometry ze świadectwem wzorcowania, służące do dokonywania weryfikacji prawidłowości przechowywania artykułów łatwo ulegających zepsuciu i prowadzonych zapisów w ramach realizacji zasad GHP/GMP (obecnie na stanie znajduje się 7 termometrów).
- termotorby (obecnie na stanie znajduje się 6 termotoreb, w tym 2 z możliwością monitorowania temperatury)
- odpowiedni sprzęt do pobierania próbek żywności w kierunku zanieczyszczeń (pipety probiercze, tuby probiercze, wycinaki stożkowe, próbники komorowe, łyżki probiercze, szufelki wagowe, noże ze stali nierdzewnej, palniki gazowe)
- tester do badania tłuszczu smaźalniczego
- cyfrowy aparat fotograficzny.

W **2021 r.** do badań fizyko-chemicznych pobrano ogółem **39** próbek środków spożywczych. Próbki nie zostały zakwestionowane.

W **2022 r.** do badań fizyko-chemicznych pobrano ogółem **37** próbek środków spożywczych, które nie zostały zakwestionowane.

W **okresie 01.01.2023 r. - 22.03.2023 r.** do badań fizyko-chemicznych pobrano ogółem **12** próbek środków spożywczych. Pod względem przebadanych parametrów nie kwestionowano zbadanych próbek.

Ze sprawdzonej dokumentacji (**6** protokołów pobrania próbek żywności) wynika, iż :

- próbka środka spożywczego do badań w kierunku zawartości metali szkodliwych dla zdrowia pobrana została zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 333/2007 z dnia 28.03.2007r. ustanawiającym metody pobierania próbek i analizy do celów kontroli poziomów pierwiastków śladowych i zanieczyszczeń procesowych w środkach spożywczych (Dz. Urz. UE L 88 z dnia 29.03.2007, str.29 z późn. zm.)*
- próbka środka spożywczego do badań w kierunku pozostałości pestycydów - zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 października 2007r. w sprawie pobierania próbek żywności w celu oznaczania poziomów pozostałości pestycydów (Dz. U. Nr 207, z dnia 9 listopada 2007r., poz. 1502)*

- próbka środka spożywczego do badań w kierunku zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) pobrana została zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 333/2007 z dnia 28 marca 2007r. ustanawiającym metody pobierania próbek i analizy do celów kontroli poziomów pierwiastków śladowych i zanieczyszczeń procesowych w środkach spożywczych (Dz. Urz. UE L 88/29 z 29.3.2007r. z późn. zm.)*
- próbka środka spożywczego do badań w kierunku oznaczania zawartości 3-MCPD pobrana została zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 333/2007 z dnia 28 marca 2007r. ustanawiającym metody pobierania próbek i analizy do celów kontroli poziomów pierwiastków śladowych i zanieczyszczeń procesowych w środkach spożywczych (Dz. Urz. UE L 88/29 z 29.3.2007r. z późn. zm.)*
- próbka środka spożywczego do badań w kierunku zanieczyszczenia mikotoksynami – pobrana została zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 401/2006 z dnia 23 lutego 2006 r. ustanawiającym metody pobierania próbek i analizy do celów urzędowej kontroli poziomów mikotoksyn w środkach spożywczych (Dz. Urz. UE L 70 z 09.03.2006 r. ze zmianami)*
- próbka środka spożywczego do badań w kierunku zanieczyszczenia azotanami – zgodnie z *rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1882/2006 z dnia 19 grudnia 2006 r. ustanawiającym metody pobierania próbek i analizy do celów urzędowej kontroli poziomu azotanów w niektórych środkach spożywczych (Dz. Urz. WE L 364/25 z 20.12.2006 r.)*

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Kontrole mięsa i jego przetworów w zakresie znakowania i substancji dodatkowych, przeprowadzane w obiektach obrotu żywnością

Ze sprawdzonych losowo 4 protokołów kontroli sanitarnych przeprowadzonych w obiektach obrotu żywnością wynika, iż podczas kontroli dokonano sprawdzenia prawidłowości znakowania mięsa oraz jego przetworów, nie stwierdzając nieprawidłowości w powyższym zakresie.

W 2021r., 2022r. i okresie od 01.01.2023 r. do 22.03.2023r. nie pobierano próbek przetworów mięsnych do badań w kierunku substancji dodatkowych

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Nadzór nad realizacją przez przedsiębiorców obowiązku wynikającego z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności

Na podstawie sprawdzonej dokumentacji zakładów produkujących i wprowadzających do obrotu środki spożywcze stwierdzono, że nadzór nad realizacją przez przedsiębiorców obowiązku wynikającego z art.18 *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności*, prowadzony jest prawidłowo.

W losowo sprawdzonych **12** protokołach kontroli sanitarnych zamieszczone były informacje dotyczące prowadzonej identyfikacji odpowiednio: dostawców surowców/produktów i odbiorców produktów.

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Nadzór nad produkcją pierwotną produktów pochodzenia niezwierzęcego

PPIS w Łasku dokonał rejestracji **82** podmiotów prowadzących produkcję pierwotną produktów pochodzenia niezwierzęcego i wprowadzających je na rynek, w tym w ramach dostaw bezpośrednich zbóż i/lub owoców i/ lub warzyw. Zarejestrowane podmioty to przede wszystkim producenci warzyw i/lub owoców, w tym owoców miękkich oraz ziemniaków i zbóż.

W harmonogramie kontroli na **2021 r.** zaplanowano **20** kontroli sanitarnych gospodarstw rolnych (w tym **2** zgodnie z Planem działania na 2021r. dotyczącym produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanym w ramach porozumienia z dnia 22 grudnia 2020r. w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego).

W 2021 r. przeprowadzono **20** urzędowych kontroli produkcji pierwotnej, w tym **1** kontrolę wspólnie z przedstawicielem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa i **1** kontrolę wspólnie z przedstawicielem Inspekcji Ochrony Środowiska oraz pobrano **3** próbki owoców miękkich – truskawek (w tym: 2 próbki – w kierunku pozostałości pestycydów i 1 próbkę – w kierunku metali ciężkich: ołów, kadm, arsen całkowity, rtęć). Próbkę nie zostały zakwestionowane.

W harmonogramie kontroli na **2022 r.** zaplanowano **19** kontroli sanitarnych gospodarstw rolnych (w tym **3** zgodnie z Planem działania na 2022 r. dotyczącym produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego).

W 2022 r. przeprowadzono **22** urzędowe kontrole produkcji pierwotnej, w tym **2** kontrole wspólnie z przedstawicielem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa i **1** kontrolę wspólnie z przedstawicielem Inspekcji Ochrony Środowiska oraz pobrano do badań laboratoryjnych **7** próbek owoców miękkich: 5 próbek truskawek w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych (wykrywanie RNA Wirusowego Zapalenia Wątroby typu A oraz Nrowirusów GI i GII), 1 próbkę truskawek i 1 próbkę porzeczki czarnej w kierunku pozostałości pestycydów. Próbkę nie zostały zakwestionowane.

W okresie **od 01.01.2023r. do 22.03.2023r.** nie planowano kontroli sanitarnych w gospodarstwach rolnych.

W czasie kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie wymagań higienicznych na etapie produkcji pierwotnej, a w szczególności na źródła wody oraz sposób nawadniania upraw, monitorowanie jakości wody pochodzącej z ujęcia lokalnego, przestrzeganie zasad dobrej praktyki higienicznej i dobrej praktyki rolniczej z uwzględnieniem harmonogramów planowanych badań właścicielskich produktów pochodzenia roślinnego w kierunku pozostałości pestycydów, zawartości metali ciężkich.

Podczas dokonywania wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej informowano rolników o wymaganiach higieniczno-sanitarnych obowiązujących na etapie produkcji pierwotnej, o zagrożeniach oraz możliwościach wystąpienia zanieczyszczeń w owocach miękkich patogennymi drobnoustrojami na etapie produkcji pierwotnej, o konieczności zapewnienia dostępu do toalet stałych lub przenośnych oraz dostępu do czystej bieżącej wody do mycia rąk, o konieczności przeprowadzania badań właścicielskich w kierunku pozostałości pestycydów i zawartości metali szkodliwych dla zdrowia.

Ponadto na stronie internetowej PSSE w Łasku zamieszczono informacje dotyczące obowiązku składania przez podmioty prowadzące produkcję pierwotną wniosków o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Z dokumentacji wynika, iż podczas kontroli sprawdzano czy podmioty prowadzące produkcję pierwotną produktów pochodzenia niezwierzęcego przestrzegają wymagań określonych w załączniku I do rozporządzenia (WE) Nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004r. str. 1 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13 t.34, str. 319) - sprawdzono dokumentację **3** gospodarstw.

Podczas kontroli przeprowadzanych w gospodarstwach rolnych wykorzystano „Listę pytań kontrolnych dla podmiotów prowadzących produkcję pierwotną produktów pochodzenia roślinnego”.

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Nadzór nad suplementami diety, żywnością specjalnego przeznaczenia oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi

Zgodnie z wyjaśnieniami kierownika Sekcji Nadzoru BŻŻ i PK PSSE w Łasku na terenie objętym nadzorem przez PPIS w Łasku znajduje się **1** wytwórnia suplementów diety.

W rejestrze zakładów prowadzonym przez PPIS w Łasku zamieszczonych jest **17** obiektów, w których znaczną część sprzedaży stanowią suplementy diety oraz żywność specjalnego przeznaczenia, w tym: **13** aptek ogólnodostępnych, **3** punkty apteczne oraz **1** sklep zielarsko-medyczny.

Zgodnie z uzyskaną informacją w **2021 r.** w zakresie nadzoru nad suplementami diety, żywnością specjalnego przeznaczenia i środkami spożywczymi wzbogacanymi przeprowadzono **24** kontrole w obiektach wprowadzających do obrotu ww. produkty, oceniając łącznie **253** produkty (w tym: **105** suplementów diety, **135** produktów żywności specjalnego przeznaczenia oraz **13** produktów żywności wzbogacanej) nie stwierdzając nieprawidłowości w ich oznakowaniu.

W **2022 r.** w powyższym zakresie przeprowadzono **27** kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu omawiane produkty, oceniając łącznie **235** produktów (w tym: **109** suplementów diety, **110** produktów żywności specjalnego przeznaczenia oraz **16** produktów żywności wzbogacanej) nie stwierdzając nieprawidłowości w ich oznakowaniu.

W okresie od **01.01.2023r. do 22.03.2023r.** w powyższym zakresie przeprowadzono **2** kontrole w obiektach wprowadzających do obrotu ww. produkty, oceniając łącznie **5** suplementów diety, nie stwierdzając nieprawidłowości w ich oznakowaniu.

Sprawdzono dokumentację 2 zakładów:

Zakład 1

Z dokumentacji wynika m.in., że w dniu 17.06.2021r. PPIS w Łasku w związku z wnioskiem przedsiębiorcy z dnia 11.06.2021r. dot. wydania certyfikatu wolnej sprzedaży z uwagi na eksport produktów do kraju trzeciego, wystawił certyfikat wolnej sprzedaży (znak: PPIS.HŻ.483.112.2021) dla eksportowanych produktów.

Ponadto PPIS w Łasku w związku z wnioskiem podmiotu z dnia 07.07.2021r. w sprawie wydania świadectwa zdrowia z uwagi na eksport produktów do kraju trzeciego wydał Świadectwo Zdrowia 1/2021 z dnia 08.07.2021r. dla eksportowanych produktów.

PPIS w Łasku po otrzymaniu pisma przedsiębiorcy z dnia 09.02.2022 r. o wycofaniu z obrotu suplementu diety w związku z interwencją konsumenta dot. stwierdzenia obecności pleśni na powierzchni produktu, pismem z dnia 11.02.2022 r. znak: PPIS.HŻ.0760.43.2022 poinformował o powyższym Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego nadzorującego dystrybutora ww. produktu.

Jednocześnie w dniu 14.02.2022 r. przedstawiciele PPIS w Łasku przeprowadzili w Zakładzie 1 kontrolę sanitarną (protokół Nr HŻ/26/1/22), podczas której ustalili, że producent omawianego produktu został poinformowany o wycofywaniu zakwestionowanego suplementu diety z obrotu. Ustalono, że w dniu 31.01.2022r. z magazynu Zakładu 1 pobrane zostały próbki ww. suplementu diety do badań w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych.

Podczas kontroli udostępniono do wglądu sprawozdanie z badań nr K/002/2022/17/M/1 z dnia 10.02.2022r., z którego wynikało, iż nieprawidłowości w badanej próbce nie stwierdzono.

Ustalono również, że wycofany z obrotu ww. suplement diety został zwrócony do producenta.

W związku z powyższym PPIS w Łasku w piśmie z dnia 22.02.2022r. znak: PPIS.HŻ.0760.49.2022 poinformował o przedmiotowej sprawie właściwego terenowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego nadzorującego producenta.

Ponadto w dniu 16.12.2022r. przedstawiciel PPIS w Łasku przeprowadził w Zakładzie 1 kontrolę sanitarną (protokół nr HŻ/26/117/22), podczas której dokonano oceny oznakowania oraz weryfikacji składu ilościowo - jakościowego jednego z suplementów diety - nie stwierdzając nieprawidłowości.

Nieprawidłowości w dokumentacji nie stwierdzono.

Zakład 2

Z dokumentacji wynika, iż przedstawiciel PPIS w Łasku w związku z pismem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 25.05.2021r. znak: BŻ.SD.441.93.2021.PK.1 dot. wprowadzania do obrotu jako żywności produktów zawierających w składzie korę johimby lekarskiej jak również preparatów z niej uzyskanych, w dniu 28.05.2021r. przeprowadził w Zakładzie 2 kontrolę sanitarną (protokół Nr HŻ/70/20/21). W trakcie kontroli nie stwierdzono w sprzedaży produktów zawierających w składzie korę johimby lekarskiej.

Przedstawiciel PPIS w Łasku przeprowadził również postępowania wyjaśniające w związku z:

- powiadomieniem alarmowym nr 2021.4611 z dnia 30.08.2021r. dot. stwierdzenia 2- chloroetanolu na poziomie 58 mg/kg w węglanie wapnia wykorzystanym do produkcji suplementów diety
 - powiadomieniem informacyjnym nr 6.2022 z dnia 06.04.2022r. dot. stwierdzenia zawartości składnika niedozwolonego do stosowania w suplementach diety, tj. 5- hydroktryptofanu
 - powiadomieniem informacyjnym nr 5.2022 z dnia 07.04.2022r. dot. suplementu diety zawierającego składnik hupercynę A,
- w wyniku których ustalił, iż w obrocie handlowym nie ma kwestionowanych produktów, gdyż zostały one sprzedane klientom indywidualnym bez możliwości identyfikacji.

Ponadto z dokumentacji wynika, iż przedstawiciel PPIS w Łasku w dniu 10.11.2022r. przeprowadził w Zakładzie 2 kontrolę sanitarną (protokół Nr HŻ/26/105/22) w związku z pismem ŁPWIS z dnia 09.11.2022r. znak: ŁPWIS.NSHŻ.9220.241.2022.MG2 dot. powiadomienia informacyjnego nr 2022.6440 z dnia 28.10.2022r. w sprawie oferty internetowej skierowanej do konsumentów w Europie dot. produktu który zgodnie z opisem w ofercie i informacją na etykiecie, zamieszczonych na stronie internetowej, zawiera składnik *Artemisia annua* – niedozwoloną nową żywność. W toku kontroli nie stwierdzono w sprzedaży kwestionowanego produktu, gdyż został on sprzedany klientom indywidualnym bez możliwości identyfikacji. Dodatkowo ustalono, że w Zakładzie 2 umieszczono informację o możliwości zwrotu produktu przez klientów indywidualnych.

Nieprawidłowości w dokumentacji nie stwierdzono.

Zgodnie z przekazaną przez kierownika Sekcji Nadzoru BŻŻ i PK PSSE w Łasku informacją nadzór nad suplementami diety i żywnością specjalnego przeznaczenia polega także na przeprowadzaniu kontroli w związku z powiadomieniami w ramach systemu RASFF dot. produktów stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzi oraz pismami Głównego Inspektora Sanitarnego wskazującymi na nieprawidłowości w składzie oraz oznakowaniu ww. produktów.

W 2021 r. do badań laboratoryjnych oraz w kierunku oznakowania pobrano 1 próbkę żywności specjalnego przeznaczenia oraz 1 próbkę żywności wzbogacanej, których nie kwestionowano.

W 2022 r. do badań laboratoryjnych oraz w kierunku oznakowania pobrano 3 próbki suplementów diety, 12 próbek żywności specjalnego przeznaczenia oraz 1 próbkę żywności wzbogacanej, których również nie kwestionowano.

Natomiast w okresie od 01.01.2023r do 22.03.2023r. do badań laboratoryjnych oraz w kierunku oznakowania nie pobierano próbek suplementów diety, żywności specjalnego przeznaczenia oraz żywności wzbogacanej.

Sprawdzono:

- protokół pobrania próbek żywności Nr 41/HŻ/2022 z dnia 20.09.2022 dot. próbki żywności wzbogacanej – pobranej do badań w kierunku oznakowania oraz zawartości witaminy C, A i E, sprawozdanie z badań Nr LZ/3053/N/2022 z dnia 21.10.2022 r. i ocenę jakości środka spożywczego Nr 46/HŻ/2022 z dnia 07.11.2022 r.
- protokół pobrania próbek żywności Nr 42/HŻ/2021 z dnia 31.08.2021r. dot. próbki żywności wzbogacanej - pobranej do badań w kierunku oznakowania oraz zawartości witaminy C, sprawozdanie z badań Nr LZ/2550/N/2021 z dnia 23.09.2021 r. i ocenę jakości środka spożywczego Nr 45/HŻ/2021 z dnia 06.10.2021 r.
- protokół pobrania próbek żywności Nr 26/HŻ/2022 z dnia 05.07.2022r dot. m.in. próbki suplementu diety pobranego do badań w kierunku oznakowania oraz zawartości witaminy C, wapnia, magnezu, cynku, miedzi, selenu, witaminy B3, witaminy B5, witaminy B2, witaminy B6 oraz kwasu foliowego, sprawozdanie z badań Nr LZ/1893, 1894/N/2022 z dnia 17.08.2022r. i ocenę jakości środka spożywczego Nr 31/HŻ/2022 z dnia 12.09.2022 r.
- protokół pobrania próbek żywności Nr 52/HŻ/2022 z dnia 08.11.2022r. dot. próbki suplementu diety pobranego do badań w kierunku oznakowania oraz zawartości witaminy A, D i E, sprawozdanie z badań Nr LZ/4032/N/2022 z dnia 05.12.2022 r. i ocenę jakości środka spożywczego Nr 52/HŻ/2022 z dnia 22.12.2022 r.

Stwierdzono uchybienie:

Na podstawie sprawdzonych 4 protokołów pobrania próbek żywności, 4 ocen jakości środka spożywczego, stwierdzono, iż w 2 ocenach jakości środka spożywczego (Nr 52/HŻ/2022 z dnia 22.12.2022 r. oraz Nr 31/HŻ/2022 z dnia 12.09.2022 r.) nie powołano:

- rozporządzenia (WE) Nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności (Dz. Urz. UE. L 404 z 30.12.2006, str. 9 z późn. zm.)
- rozporządzenia Komisji (UE) Nr 432/2012 z dnia 16 maja 2012 r. ustanawiającego wykaz dopuszczonych oświadczeń zdrowotnych dotyczących żywności, innych niż oświadczenia odnoszące się do zmniejszenia ryzyka choroby oraz rozwoju i zdrowia dzieci (Dz. Urz. UE. L 136/1 z dnia 25.05.2012),

pomimo, iż w oznakowaniu produktów zamieszczone były oświadczenia zdrowotne, które powinny zostać ocenione pod kątem spełnienia wymagań w tym zakresie.

Zgodnie z wyjaśnieniami kierownika Sekcji Nadzoru BŻŻ i PK PSSE w Łasku w 2021r., 2022r. oraz w okresie 01.01.2023r. – 22.03.2023r. prowadzono również nadzór nad przestrzeganiem wymagań w odniesieniu do sprzedaży internetowej suplementów diety oraz żywności specjalnego przeznaczenia pod kątem zgodności z obowiązującym prawem żywnościowym, w szczególności pod kątem obecności w ofertach sprzedaży produktów zawierających nieautoryzowane składniki stwarzające zagrożenie dla zdrowia człowieka oraz pod kątem prawidłowości prezentacji i reklamy.

W 2021 r. w powyższym zakresie dokonano przeglądu stron internetowych oceniając ogółem 12 produktów, nie stwierdzając nieprawidłowości (np. adnotacje z dnia: 19.02.2021 r. i 27.07.2021 r.).

W 2022 r. w omawianym zakresie dokonano przeglądu stron internetowych oceniając ogółem 24 produkty, nie stwierdzając nieprawidłowości (np. adnotacje z dnia: 23.05.2022 r., 29.07.2022 r., 22.10.2022 r., 30.12.2022 r.).

Natomiast w okresie od 01.01.2023 r. – 22.03.2023 r. dokonano przeglądu stron internetowych oceniając ogółem 6 produktów, nie stwierdzając nieprawidłowości (np. adnotacje z dnia: 31.01.2023 r., 2 adnotacje z dnia 06.03.2023 r.).

Wyrывkowo sprawdzono adnotacje oraz załączone do nich wydruki ze stron internetowych z dnia: 23.05.2022 r., 29.07.2022 r., 22.10.2022 r., 30.12.2022 r., 31.01.2023 r., 2 adnotacje z dnia 06.03.2023 r.

W niektórych przypadkach stwierdzono błędnie przeprowadzoną ocenę informacji zamieszczonych w prezentacji i reklamie produktów tj.:

- w opisie produktu zamieszczonym na wydruku z dnia 06.03.2023r. zawarte są informacje, które przypisują produktowi właściwości lecznicze np. „*Witamina D ma wpływ na normalizację procesów zapalnych*”, co narusza przepisy art. 7 ust. 1 lit. a i b, art. 7 ust. 3 w związku z art. 7 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...), (Dz. Urz. L. 304/18 z dnia 22.11.2011 r. z późn. zm.), podczas gdy w adnotacji z dnia 06.03.2023r. dokonano zapisu, że nieprawidłowości nie stwierdzono

- w opisie produktu zamieszczonym na wydruku z dnia 06.03.2023r. zawarte są informacje, które przypisują produktowi właściwości lecznicze np. „*Witamina C polecana jest osobom z obniżoną odpornością, z zaburzeniami produkcji kolagenu, z zaburzeniami wchłaniania żelaza (...) z nieszczelnością naczyń krwionośnych przy cerze naczyń i żyłkach (...) z osłabionym układem nerwowym, z zaburzonym metabolizmem energetycznym*”, co narusza przepisy art. 7 ust. 1 lit. a i b, art. 7 ust. 3 w związku z art. 7 ust. 4 rozporządzenia nr 1169/2011,

podczas gdy w adnotacji z dnia 06.03.2023r. dokonano zapisu, że nieprawidłowości nie stwierdzono

- w opisach produktów zamieszczonych na wydrukach z dnia: 20.10.2022r. i 27.07.2021 r. nie podano wszystkich obowiązkowych danych szczegółowych, tj. adresu podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo spożywcze, o którym mowa w art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 1169/2011 (naruszenie przepisu art. 14 ust. 1 w związku z art. 9 ust. 1 lit. h ww. rozporządzenia), podczas gdy w adnotacjach z dnia 20.10.2022r. i 27.07.2021 r. dokonano zapisu, że nieprawidłowości nie stwierdzono.

Stwierdzono uchybienie:

W niektórych przypadkach niewnikliwie przeprowadzano weryfikację informacji zamieszczanych na stronach internetowych ocenianych produktów pod kątem zgodności z przepisami prawa żywnościowego.

Prawidłowość znakowania suplementów diety, żywności specjalnego przeznaczenia oraz środków spożywczych wzbogacanych sprawdzano również podczas kontroli obiektów wprowadzających do obrotu ww. produkty.

Z losowo sprawdzonych 5 protokołów kontroli sanitarnych wynika, że nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie znakowania suplementów diety, żywności specjalnego przeznaczenia oraz środków spożywczych wzbogacanych wprowadzanych do obrotu.

Nadzór nad żywnością zawierającą GMO ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości znakowania

Zgodnie z uzyskanymi informacjami na terenie nadzorowanym przez PPIS w Łasku nie znajdują się zakłady produkcyjne stosujące składniki potencjalnie zmodyfikowane genetycznie.

W związku z powyższym w zakładach produkcji żywności nie pobierano próbek do badań w kierunku GMO, zgodnie z *Zaleceniem Komisji nr 2004/787/WE z dnia 04.10.2004 r. w sprawie wytycznych technicznych w zakresie pobierania próbek i wykrywania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz materiałów produkowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie lub w składzie produktów w kontekście rozporządzenia 1830/2003/WE.*

W 2021 r. pobrano 1 próbkę żywności (Biszkopty z galaretką o smaku truskawkowym w polewie kakaowej) do badań laboratoryjnych w kierunku obecności materiału genetycznie zmodyfikowanego, która nie została zakwestionowana.

Sprawdzono protokół pobrania próbki żywności Nr 2/HŻ/2021 z dnia 16.03.2021 r. dot. produktu pn. Biszkopty z galaretką o smaku truskawkowym w polewie kakaowej do badań w kierunku GMO, z którego wynika, iż ww. próbka pobrana została zgodnie z *Zaleceniem Komisji nr 2004/787/WE z dnia 04.10.2004r. w sprawie wytycznych technicznych w zakresie pobierania próbek i wykrywania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz materiałów produkowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie lub w składzie produktów w kontekście rozporządzenia 1830/2003/WE.*

W 2022 r. i okresie 01.01.2023 r. – 22.03.2023 r. nie pobierano próbek żywności do badań laboratoryjnych w kierunku obecności materiału genetycznie zmodyfikowanego.

Ze sprawdzonych losowo 6 protokołów kontroli sanitarnych przeprowadzonych w zakładach produkcji żywności wynika, iż nie stwierdzono stosowania w procesie produkcyjnym składników potencjalnie zmodyfikowanych genetycznie.

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Nadzór nad przestrzeganiem przez przedsiębiorców wymagań w zakresie informowania konsumentów na temat składu żywności nieopakowanej, w tym informowania o obecności alergenów

Z przedłożonej dokumentacji wynika, iż w trakcie przeprowadzanych kontroli w nadzorowanych obiektach sprawdzano czy przestrzegane są wymagania w zakresie informowania konsumentów na temat składu żywności nieopakowanej, w tym informowania o obecności alergenów i nie stwierdzono niezgodności (sprawdzono 9 protokołów kontroli).

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Terminowość rozpatrywania spraw, wniosków i skarg zgłaszanych do PPIS w Łasku oraz egzekwowanie udokumentowanych naruszeń obowiązujących przepisów prawnych w nadzorowanych obiektach

W **2021 r.** do Sekcji Nadzoru BŻŻ i PK PSSE w Łasku wpłynęło **8** interwencji, które dotyczyły m. in:

- wprowadzania do obrotu środków spożywczych o zmienionych cechach organoleptycznych (cukierki z chemicznym posmakiem) oraz po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego w zakładach produkcji żywności,
- niewłaściwej higieny personelu (personel bez rękawiczek ochronnych),
- braku segregacji asortymentowej żywności w urządzeniach chłodniczych, dokonywania ponownego zamrażania mięsa, przechowywania mięsa i surówek poza urządzeniem chłodniczym,
- niewłaściwego postępowania z odpadami,
- wystąpienia dolegliwości żołądkowo-jelitowych po spożyciu środków spożywczych,
- braku aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych osób zatrudnionych w kontakcie z żywnością,
- nieprzestrzegania aktualnych przepisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

W **2022 r.** wpłynęło **9** interwencji, które dotyczyły m. in:

- wprowadzania do obrotu środków spożywczych o zmienionych cechach organoleptycznych oraz po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego w zakładach produkcji i obrotu żywnością, braku zapewnienia higieny sprzedaży żywności,
- niewłaściwej higieny personelu (niewłaściwa odzież),
- wystąpienia dolegliwości żołądkowo-jelitowych po spożyciu środków spożywczych,
- obecności owadów (prusaki, muchy i ich larwy na środkach spożywczych),
- obecności gryzoni (myszy),
- przechowywania pieczywa w nieodpowiednich warunkach w zakładzie obrotu żywnością,
- braku segregacji asortymentowej żywności w urządzeniach chłodniczych,
- przechowywania wędlin poza urządzeniem chłodniczym, braku urządzenia chłodniczego na stoisku sprzedaży wędlin, braku zabezpieczenia wędlin przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi, sprzedaży wyrobów wędliniarskich nie posiadających oznakowania, niewiadomego pochodzenia,
- wykorzystywania do produkcji potraw środków spożywczych o zmienionych cechach organoleptycznych,
- niewłaściwego postępowania z odpadami,
- braku aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych osób zatrudnionych w kontakcie z żywnością.

W **okresie 01.01.2023r. – 22.03.2023r.** zarejestrowano **2** interwencje, które dotyczyły wprowadzania do obrotu żywności o zmienionych cechach organoleptycznych.

Wrywkowo sprawdzono sposób rozpatrzenia 6 interwencji dot.:

- braku aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych osób zatrudnionych w kontakcie z żywnością, wprowadzania do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości itp. w sklepie spożywczym,
- wystąpienia dolegliwości żołądkowo-jelitowych po spożyciu posiłków przygotowanych w restauracji,
- wprowadzania do obrotu mięsa mielonego wieprzowego o zmienionych cechach organoleptycznych w sklepie mięsno-wędliniarskim,
- wprowadzania do obrotu piwa po upływie daty minimalnej trwałości w sklepie spożywczo-przemysłowym,
- wprowadzania do obrotu udka z różną o zmienionych cechach organoleptycznych w sklepie drobiarskim,
- wprowadzania do obrotu szynki w plastrach o zmienionych cechach organoleptycznych w sklepie firmowym należącym do zakładu mięsnego (przedstawiciele PPIS w Łasku skontrolowali 3 sklepy mięsno-wędliniarskie należące do ww. zakładu zlokalizowane na terenie powiatu łaskiego).

Stwierdzono, że interwencje zostały rozpatrzone w terminie niezwłocznym i prawidłowo. Skarżących, którzy podali dane osobowe poinformowano o podjętych działaniach w związku z wniesioną interwencją.

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Ocena działań podejmowanych w ramach funkcjonowania systemu RASFF

W PSSE w Łasku powołany jest zespół ds. zbierania i przekazywania informacji w ramach systemu RASFF oraz zespół ekspertów dokonujących wstępnej charakterystyki ryzyka.

W Sekcji Nadzoru BŻŻ i PK dostępny jest „Przewodnik nt. kwalifikowania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością do zgłoszenia w ramach sieci RASFF z podziałem na rodzaj powiadomienia dla organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej szczebla powiatowego i wojewódzkiego” opracowany przez Zakład Bezpieczeństwa Żywności Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny”.

W Sekcji Nadzoru BŻŻ i PK prowadzony jest rejestr powiadomień o niebezpiecznych produktach żywnościowych w ramach funkcjonowania systemu RASFF, na bieżąco uaktualniany.

Sprawdzono wrywkowo prawidłowość prowadzonych działań, w przypadku otrzymania powiadomienia alarmowego lub informacyjnego o niebezpiecznym produkcie.

W 2021 r.

- **Rodzynki SUŁTANKI** - zakwestionowane z uwagi na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A - powiadomienie alarmowe nr 2021.03 z dnia 26.11.2021r. przekazane przez Zachodniopomorskiego PWIS w Szczecinie,
- **Mięso mielone świeże** - zakwestionowane ze względu na stwierdzenie obecności enterotoksyny gronkowcowej – powiadomienie alarmowe nr 2021/5 z dnia 11.06.2021 r. przekazane przez Łódzkiego PWIS,

- **Elementy drobiowe** - zakwestionowane ze względu na stwierdzenie obecności Salmonella Enteritidis - powiadomienie alarmowe nr 1417/06/2021 z dnia 26.03.2021 r. przekazane przez Głównego Lekarza Weterynarii.

W 2022 r.

- **Kielbasa wiejska, pieczona** - zakwestionowana z uwagi na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu dla benzo[a]pirenu oraz sumy WWA - powiadomienie alarmowe nr 5.2022 z dnia 08.04.2022 r., przekazane przez Lubelskiego PWIS
- **Papryka czerwona** - zakwestionowana ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu chlorpiryfosu - powiadomienie alarmowe nr 2022.1 z dnia 01.03.2022 r. przekazane przez Wielkopolskiego PWIS
- **Chipsy kukurydziane solone** - zakwestionowane z uwagi na wykrycie niedeklarowanego alergenu - powiadomienie alarmowe przekazane przez Śląskiego PWIS

W okresie od 01.01.2023 do 22.03.2023 r.

- **Pylek kwiatowy** - zakwestionowany ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów sumy alkaloidów pirolizydynowych - powiadomienie alarmowe nr 1002/01/2023 z dnia 07.03.2023 r. przekazane przez Mazowieckiego PWIS
- **Elementy drobiowe** - zakwestionowane z uwagi na wykrycie obecności Salmonella Enteritidis - powiadomienie informacyjne nr 2022.79 z dnia 30.11.2023 r. przekazane przez Głównego Lekarza Weterynarii

U odbiorców zakwestionowanych produktów, będących przedmiotem powiadomienia w systemie RASFF, przeprowadzono niezwłocznie działania kontrolne bądź postępowania wyjaśniające w celu ustalenia czy produkty niebezpieczne znajdują się w obrocie handlowym.

W przypadku stwierdzenia w obrocie zakwestionowanych produktów podejmowano działania zgodnie z ustawowymi kompetencjami. Monitorowano również sposób postępowania z wycofaną masą towarową.

Informacje o wynikach przeprowadzonego postępowania przekazywano w wyznaczonym terminie do WSSE w Łodzi.

Dokumentacja prowadzona w sposób uporządkowany, umożliwiający prześledzenie toku postępowania.

Podejmowane działania były zgodne z obowiązującą procedurą funkcjonowania systemu RASFF.

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Ocena realizacji porozumienia pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Łasku i Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Łasku

W 2021 r., 2022 r., i w okresie od 01.01.2023 r. do 22.03.2023 r. współpraca z Inspekcją Weterynaryjną prowadzona była w oparciu o porozumienie zawarte w dniu 16 listopada 2018 r. o współdziałaniu i współpracy pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Łasku a Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Łasku.

Pod wspólnym nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej znajduje się **1** zakład garmażeryjny.

W **2022 r.** przeprowadzono z udziałem przedstawicieli Inspekcji Weterynaryjnej 1 kontrolę interwencyjną na stoisku ze sprzedażą wyrobów wędliniarskich. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości tj. brak zabezpieczona wędlin przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi, przechowywanie wędlin w temperaturze otoczenia (brak zapewnionego urządzenia chłodniczego), wędliny nieoznakowane, niewiadomego pochodzenia, brak odzieży ochronnej u pracownika i orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno-epidemiologicznych. Właściciel stoiska odmówił przyjęcia mandatu karnego. Skierowano wniosek o ukaranie do Sądu Rejonowego w Łasku.

W ramach wzajemnej współpracy obie Inspekcje w lutym i sierpniu każdego roku przekazywały aktualne listy zakładów objętych wspólnym nadzorem.

W miesiącu sierpniu 2023 r. zaplanowano z Inspekcją Weterynaryjną kontrolę w obiekcie znajdującym się pod wspólnym nadzorem PIS i IW.

W analizowanym okresie nie przekazywano Inspekcji Weterynaryjnej informacji o zakwestionowanych próbkach środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego ani również o zatruciach pokarmowych po spożyciu produktów pochodzenia zwierzęcego, ponieważ takie przypadki nie wystąpiły.

Nieprawidłowości w powyższym zakresie nie stwierdzono.

Szkolenia pracowników przeprowadzających urzędowe kontrole żywności (zewnętrzne i wewnętrzne)

W **2021 r.** pracownicy PSSE w Łasku przeprowadzający urzędowe kontrole żywności uczestniczyli w **8** szkoleniach zewnętrznych on-line (5 szkoleń zorganizowanych przez WSSE w Łodzi (wideokonferencje) i 3 szkolenia zorganizowane przez Główny Inspektorat Sanitarny), po których przeprowadzono szkolenia kaskadowe, z wyjątkiem 2 przypadków, ponieważ w szkoleniu zewnętrznym uczestniczyli wszyscy pracownicy sekcji BŻŻiPK. Przeprowadzono **1** szkolenie wewnętrzne, podczas którego przypomniano pracownikom zasady przeprowadzania urzędowych kontroli żywności wynikające z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych oraz z procedur.

W **2022 r.** pracownicy PSSE w Łasku przeprowadzający urzędowe kontrole żywności uczestniczyli w **9** szkoleniach zewnętrznych (w tym w 7 szkoleniach zorganizowanych przez WSSE w Łodzi (5 szkoleń on-line), 1 szkoleniu zorganizowanym przez Izbę Administracji Skarbowej w Szczecinie (on-line) oraz 1 szkoleniu zorganizowanym on-line przez Główny Inspektorat Sanitarny). Po szkoleniach zewnętrznych przeprowadzono szkolenia kaskadowe, z wyjątkiem 1 przypadku, ponieważ w szkoleniu uczestniczyli wszyscy pracownicy sekcji BŻŻiPK.

Przeprowadzono **1** szkolenie wewnętrzne nt. urzędowej kontroli w zakresie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, deklaracji zgodności ww. materiałów i wyrobów.

W okresie **od 01.01.2023 r. do 22.03.2023 r.** wszyscy pracownicy Sekcji BŻŻiPK PSSE w Łasku przeprowadzający urzędowe kontrole żywności uczestniczyli w **1** szkoleniu zewnętrznym on-line zorganizowanym przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy.

Wszystkie szkolenia dokumentowane są notatkami sporządzanymi po szkoleniu, materiały ze szkolenia dołączane są do notatek.

W celu samokształcenia pracownicy mają możliwość korzystania ze zbioru aktualnych przepisów prawnych oraz dokumentów zawierających opinie i wyjaśnienia.

Sprawdzono wyrywkowo dokumentację dot. 2 szkoleń :

- Szkolenie zewnętrzne przeprowadzone w dniu 2.06.2021r. przez WSSE w Łodzi (on-line) nt. „Suplementy diety: rejestr produktów, wymagania, problemy. Procedury urzędowej kontroli żywności. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych.

- Szkolenie zewnętrzne w dniu 25.02.2021r. nt. „RASFF - najistotniejsze informacje, omówienie spraw problemowych”.

Dokumentacja zawierała program szkolenia, notatkę służbową, materiały szkoleniowe i listę obecności.

W prowadzonej dokumentacji szkoleń nie stwierdzono nieprawidłowości.

Higiena Środowiska:

Kontrola dotyczyła prowadzonego przez Oddział Nadzoru Higieny Środowiska nadzoru nad warunkami pracy pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze lub mutagenne, biologiczne i inne występujące w środowisku pracy, postępowań w sprawach chorób zawodowych oraz wydanych decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia, nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej oraz postępowań administracyjnych dotyczących ekshumacji zwłok/ szczątków ludzkich.

Ocenę powyższych zagadnień oparto o przedstawioną do wglądu dokumentację dotyczącą higieny pracy i higieny komunalnej obejmującą okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.

I. W zakresie nadzoru higieny pracy dokonano:

- oceny prawidłowości prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze lub mutagenne, biologiczne i inne występujące w środowisku pracy.

Kontrola obejmowała sprawdzenie poprawności pod względem formalnym i merytorycznym prowadzonych działań kontrolnych i postępowań administracyjnych (z uwzględnieniem trybu przygotowania, terminowości oraz dowodów doręczenia) w sprawowanym nadzorze nad warunkami pracy pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze lub mutagenne, biologiczne i inne występujące w środowisku pracy w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. Ocenę powyższych zagadnień oparto o przedstawioną do wglądu dokumentację – Protokół kontroli nr HP/76/46/22 z dnia 06.10.2022 r. dotyczący placówki medycznej – szpitala.

W wyniku analizy dokumentacji stwierdzono, że placówka została zawiadomiona o zamiarze wszczęcia kontroli zgodnie z zapisem art. 48 ustawy z dnia 6 marca 2018r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162 z późn. zm.) i prawidłowo określono zakres przedmiotowy kontroli. Osoby kontrolujące posiadały upoważnienie do wykonywania czynności kontrolnych spełniające zapisy art. 49 w związku z art. 45 w/w ustawy oraz art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 195).

Ustalenia z kontroli były dokumentowane w protokole z kontroli oraz w formularzach wynikających z tematyki kontroli i występujących zagrożeń tj. *F/HP/01 „Charakterystyka ogólna kontrolowanego zakładu pracy”*, *F/HP/02 „Ocena realizacji ogólnych wymogów w kontrolowanych zakładach pracy”*, *F/HP/03 „Ocena realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki”*, *F/HP/07 „Ocena realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych”* i *F/HP/09 „Ocena realizacji wymogów w zakresie stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin”*. Protokół zawierał niezbędne informacje o kontrolowanym zakładzie, prowadzonej działalności, liczbie zatrudnionych pracowników, szkodliwych czynnikach biologicznych występujących na stanowiskach pracy. W trakcie kontroli nie wypełniono formularza kontroli *F/HP/04 „Ocena realizacji wymogów w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy”* z uwagi na fakt, iż od czerwca 2022 r. w strukturze szpitala nie funkcjonował już Zakład Patomorfologii, gdzie wcześniej występowało narażenie pracowników na czynnik rakotwórczy – formaldehyd. Pozostałe formularze były wypełnione prawidłowo.

Stwierdzona w trakcie czynności kontrolnych nieprawidłowość dotycząca braku aktualizacji przez pracodawcę „Oceny ryzyka zawodowego” w związku z wystąpieniem wirusa SARS-CoV-2 wywołującego chorobę COVID-19, stanowiła podstawę do wszczęcia przez PPIS w Łasku z urzędu postępowania zgodnie z art. 61 § 1 Kpa i wydania decyzji merytorycznej w przedmiotowej sprawie. Wydano również decyzję obciążającą szpital określoną kwotą za przeprowadzone czynności kontrolne w trakcie których stwierdzone zostały nieprawidłowości.

Nadzór PPIS w Łasku w ww. zakresie prowadzony był prawidłowo.

- oceny prawidłowości prowadzonych postępowań w sprawach chorób zawodowych oraz wydanych decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia.

Kontrolą objęto dokumentację jednego postępowania zakończonego wydaniem decyzji Nr 1/2022 z dnia 01.08.2022 r. znak: PPIS.HP.9011.6.2022.EK o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wymienionej w poz. 18.2 wykazu chorób zawodowych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Sprawdzono dokumentację prowadzonego postępowania w sprawie podejrzenia choroby zawodowej oraz wydanej decyzji, trybu przygotowania, terminowości wydania decyzji, prawidłowości pod względem formalnym i merytorycznym oraz dowodu doręczenia stronie (zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych Dz. U. nr 105 poz. 869 z późn. zm.).

W toku prowadzonego postępowania nie stwierdzono uchybień. Po otrzymaniu zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej PPIS w Łasku zgodnie z art. 61 § 1 Kpa wszczął postępowanie z urzędu i zgodnie z art. 61 § 4 Kpa zawiadomił strony postępowania. Prowadzone postępowanie zawierało dane osoby zainteresowanej, okresu zatrudnienia, wykonywanych czynności zawodowych, co uwidoczniło w treści protokołu i w sporządzonej ocenie narażenia zawodowego.

Podstawę do wydania decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej stanowiło orzeczenie lekarskie wydane przez upoważnioną jednostkę orzeczniczą I-go stopnia orzekającą o braku podstaw do rozpoznaniu choroby zawodowej tj. WOMP w Łodzi (osoba zainteresowana nie wystąpiła z wnioskiem o przeprowadzenie ponownego badania w jednostce orzeczniczej II-go stopnia, tj. w IMP w Łodzi).

Zgodnie z art. 10 Kpa § 1 strona była przed wydaniem decyzji powiadomiona o możliwości wypowiedzenia się, co do zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Decyzja wydana w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy po przeprowadzonym postępowaniu była poprawna pod względem formalno-prawnym i merytorycznym. Uzasadnienie decyzji uwzględniało opinię jednostki orzekającej (orzeczenie WOMP). Końcowa część decyzji uwidaczniała, kto ją otrzymuje jako strona a kto do wiadomości. Decyzja o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wysyłana została stronie listem poleconym za potwierdzeniem odbioru.

Od ww. decyzji nie wpłynęło odwołanie do Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Nadzór PPIS w Łasku w ww. zakresie prowadzony był prawidłowo.

II. W zakresie nadzoru higieny komunalnej dokonano:

- oceny prowadzonego monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz nadzoru nad kontrolą wewnętrzną prowadzoną przez producenta wody.

Ocenie poddano dokumentację wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę Sędziejowice. Dokonano oceny następujących dokumentów: harmonogramu z kontroli wewnętrznej, sprawozdań z badań z kontroli wewnętrznej producentów wody, sprawozdań z badań z kontroli urzędowej, ocen bieżących jakości wody, ocen okresowych i przygotowywanej oceny obszarowej.

Wodociąg zbiorowego zaopatrzenia w wodę Sędziejowice o produkcji wody 159,76 m³/d, zasilany przez dwie studnie głębinowe, zaopatruje ok. 1591 mieszkańców. Producentem wody jest Gminna Jednostka Usług Komunalnych w Sędziejowicach.

Wodociąg Sędziejowice nie został zaplanowany w harmonogramie kontroli na 2022 r., zatem nie wykonano kontroli ww. obiektu.

Minimalna roczna częstotliwość badania wg załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294) dla ww. wodociągu, obliczona na podstawie wielkości produkcji wody, wynosi 4 próbki na rok w zakresie monitoringu parametrów grupy A i 1 próbka na 2 lata w zakresie parametrów monitoringu grupy B.

Harmonogram poboru próbek w ramach kontroli wewnętrznej na 2022 r., przedłożony przez producenta wody został zatwierdzony przez PPIS w Łasku w dniu 3.12.2022 r. Zaplanowano w nim 4 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A i 1 próbkę w zakresie parametrów monitoringu grupy B. Producent wody wykonał także w dniu 21.07.2022 r. badanie substancji promieniotwórczych w wodzie – Stacja Uzdatniania Wody.

W ramach kontroli wewnętrznej badania wykonywane były w Laboratorium SGS Polska, Pracownia Środowiskowa w Pszczynie ul. Cieszyńska 52A, które jest zatwierdzone przez właściwego terenowo PPIS.

W 2022 r. powyższy harmonogram zrealizowano w całości - producent wody przebałał ogółem 4 zaplanowane próbki wody w zakresie parametrów grupy A i 1 próbkę w zakresie parametrów monitoringu grupy B.

W ramach kontroli urzędowej, monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia w ww. wodociągu prowadzony był prawidłowo, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Pobrano 4 próbki wody w zakresie parametrów grupy A i 1 próbkę w zakresie parametrów grupy B. W ramach kontroli urzędowej badania wykonywane były w Oddziale Laboratoryjnym PSSE w Zduńskiej Woli ul. Łaska 13. PPIS w całości zrealizował roczny plan działania w zakresie poboru próbek na 2022 r., zatwierdzony przez ŁPWIS.

Badania wody w ramach urzędowej i wewnętrznej kontroli były równomiernie rozłożone w czasie.

W 2022 r. PPIS w Łasku nie wydawał ocen stwierdzających przydatność wody do spożycia, co stanowiło jedno z uchybień kontroli problemowej przeprowadzonej przez przedstawicieli ŁPWIS. Oceny jakości wody wydawane będą od 2023 r.

PPIS w Łasku wydał w dniu 30.12.2022 r. ocenę okresową dla wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w Sędziejowicach. Ponadto PPIS w Łasku jest w trakcie przygotowywania oceny obszarowej za 2022 r. dot. zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu łaskiego.

Dokonano przeglądu poprawności wprowadzania danych do bazy Woda Excel poprzez porównanie wpisanych wyników z danymi źródłowymi tj. wynikami ujętymi w losowo wybranych sprawozdaniach z badań wody:

- SB/44675/04/2022 z dnia 28.04.2022 r.,
- PSSE-OLBW/N/78/22 z dnia 13.04.2022 r.,
- PSSE-OLBW/N/190/22 z dnia 13.07.2022 r.,
- PSSE-OLBW/N/229/22 z dnia 21.09.2022 r.

Dane tj. wyniki badań wprowadzane były prawidłowo. Kwartalne sprawozdania były przesyłane terminowo do NSHS WSSE w Łodzi.

Nadzór PPIS w Łasku w ww. zakresie prowadzony był prawidłowo.

- oceny prowadzonego nadzoru nad jakością wody na pływalniach.

Oceniono prowadzony nadzór nad Pływalnią Miejską w Łasku.

Dokonano oceny następujących dokumentów: harmonogramu z kontroli wewnętrznej, sprawozdań z badań wody, rocznej zbiorczej oceny jakości wody na pływalni.

W skład obiektu wchodzi 1 niecka basenowa. Pływalnia zasilana jest w wodę z wodociągu publicznego w Łasku.

Pływalnia Miejska nie została zaplanowana w harmonogramie kontroli obiektów na 2022 r., zatem nie wykonano kontroli ww. pływalni.

Oceny sprawowania przez PPIS nadzoru nad pływalnią w zakresie prowadzenia kontroli wewnętrznej jakości wody przez zarządcę dokonano na podstawie dokumentacji za 2022 r., nieprawidłowości nie stwierdzono.

PPIS pismem z dnia 16.11.2021r. pozytywnie zaopiniował przedłożony przez zarządcę pływalni harmonogram badań na 2022 r. w ramach kontroli wewnętrznej. Badania wykonywane były w Laboratorium Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o. w Łędzinach, posiadającym akredytację PCA.

Na podstawie sprawozdań z badań wody z niecki i z systemu cyrkulacji w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej stwierdzono, że badania wody prowadzone były systematycznie zgodnie z częstotliwością pobierania próbek wody na pływalniach określoną w zał. nr 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016 z późn. zm.) oraz wg uzgodnionego z PPIS w Łasku harmonogramu.

Woda na pływalni w kontrolowanym okresie odpowiadała wymaganiom ww. rozporządzenia. Badania w ramach kontroli urzędowej wykonywane były w Oddziale Laboratoryjnym Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Zduńskiej Woli, W dniu 06.03.2023 r. PPIS w Łasku wydał zbiorczą roczną ocenę jakości wody na ww. pływalni. Ocenę wydano zgodnie z terminem określonym w § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia tj. do dnia 31 marca 2023 r.

Nadzór PPIS w Łasku w ww. zakresie prowadzony był prawidłowo.

- oceny działalności kontrolnej nad obiektami użyteczności publicznej.

Ocenie poddano dokumentację obiektu: Szpital Powiatowy Sp. z o.o., Szpital w Łasku.

Ww. obiekt został skontrolowany przez PPIS w dniu 30.09.2022 r. – protokół nr HK/48/48/22, z załącznikami: F/1/HK „Ocena stanu sanitarnego zaplecza szpitala”, F/4/HK „Ocena stanu sanitarnego środków transportu do przewozu chorych” oraz F/6/HK „Ocena stanu sanitarnego zakładu rehabilitacji”.

Szpital w Łasku został skontrolowany kompleksowo w zakresie stanu sanitarno- technicznego (tj. zaplecza Szpitala, środka transportu do przewozu chorych oraz zakładu rehabilitacji), przestrzegania zasad higieny przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, sposobu dokonywania realizacji działań zapobiegawczych szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych oraz gospodarki odpadami medycznymi.

Placówka posiada opracowaną procedurę postępowania z odpadami medycznymi.

W Szpitalu w Łasku wytwarzane były odpady medyczne o kodzie 18 01 02* i 18 01 03* właściwie oznakowane, gromadzone i przechowywane, a następnie oddawane do utylizacji firmie EMKA SA w Żyrardowie, ul. Jaktorowska 15A w ramach podpisanej umowy.

Odbiór odpadów medycznych z pomieszczenia magazynowego odbywał się co 7 dni. Stanowi to naruszenie § 8 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 1975) w sprawie szczegółowego postępowania z odpadami medycznymi oraz art. 22 pkt 1 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (tj. Dz.U. z 2022r., poz. 1675). Za stwierdzony nieprawidłowy nadzór na gospodarką odpadami medycznymi zastosowano karanie mandatowe w wysokości 200 zł. Strona została poinformowana o wszczęciu postępowania administracyjnego oraz wydano decyzję płatniczą za czynności kontrolne w dniu 30.09.2022 r. Zgodnie z zawartą umową z firmą EMKA SA Żyrardów odpady medyczne będą odbierane trzy razy w tygodniu, co zostało potwierdzone e-mailem.

Kontrola zaplanowana w harmonogramie na dzień 30.09.2022 r. odbyła się w terminie.

Nadzór PPIS w Łasku w ww. zakresie prowadzony był prawidłowo.

- oceny prowadzenia postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi na przykładzie dokumentacji dot. ekshumacji.

Ocenie poddano dokumentację dotyczącą jednej ekshumacji: złożony wniosek wraz z załącznikami, wszczęcie postępowania administracyjnego, decyzję administracyjną, protokół z kontroli ekshumacji.

Zgoda na ekshumację wydawana jest w drodze decyzji administracyjnej z terminem jej wykonania zgodnym z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz. U. z 2001 r. poz. 1783) tj. od 16 października do 15 kwietnia.

Ocenę postępowania w sprawie ekshumacji dokonano w oparciu o zgromadzoną dokumentację, w związku ze złożonym w dniu 09.02.2022 r. do PPIS w Łasku wnioskiem o ekshumację zwłok (szczątków) pochowanych na Cmentarzu Parafialnym w Łasku i przeniesienia ich do grobu rodzinnego znajdującego się na Cmentarzu Parafialnym w [REDACTED].

Wniosek złożył mąż zmarłej.

Do wniosku dołączono: zgody zarządców cmentarzy, akt zgonu, oświadczenie osoby uprawnionej do ekshumacji i pochowania zwłok, wniosek o ekshumację zwłok złożony przez siostrę zmarłej.

Decyzją z dnia 10.02.2022 r. PPIS w Łasku wyraził zgodę na przeprowadzenie ekshumacji.

W ekshumacji uczestniczył przedstawiciel PPIS w Łasku, spisano protokół z kontroli nr *HK/70/15/22* z dnia 18.03.2022 r. Ekshumacji dokonał Zarząd Cmentarza Parafialnego w Łasku. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Postępowanie odwoławcze w tym zakresie nie było prowadzone.

Nadzór PPIS w Łasku w ww. zakresie prowadzony był prawidłowo.

Wnioski:

Na podstawie ocenionej dokumentacji: wodociągu, pływalni, obiektów użyteczności publicznej i postępowania dotyczącego ekshumacji stwierdzono, że:

– w zakresie nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi:

1. W ramach kontroli urzędowej monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia w skontrolowanym wodociągu prowadzony był prawidłowo, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).
2. Badania wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej są równomiernie rozłożone w czasie.
3. Stwierdzono, że sprawozdania z badań w ramach urzędowej kontroli i wewnętrznej kontroli producentów wody, uwzględniają wszystkie parametry służące do oceny jakości wody zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie załączników nr 1, 2 i 4. Ilość i częstotliwość poboru próbek wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej była zgodna z zał. nr 3 rozporządzenia.
4. Wyniki badań poprawnie wprowadzane do bazy danych Woda-Excel.

– w zakresie nadzoru nad jakością wody na pływalniach:

1. Harmonogram badań wody prowadzony przez zarządcę pływalni w ramach kontroli wewnętrznej realizowany był prawidłowo.
2. Badania wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej są równomiernie rozłożone w czasie.
3. Stwierdzono, że sprawozdania z badań w ramach urzędowej kontroli i wewnętrznej kontroli, uwzględniają wszystkie parametry służące do oceny jakości wody zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach w zakresie załączników nr 1 i 2. Ilość i częstotliwość poboru próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej była zgodna z zał. nr 3 rozporządzenia.

– w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej oraz postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi:

1. Nadzór PPIS w ww. zakresie prowadzony był prawidłowo.

Nadzór nad Chemikaliami:

Kontrola dotyczyła oceny prawidłowości prowadzonego nadzoru nad przestrzeganiem krajowych i unijnych wymogów prawnych dotyczących konfekcji i wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i produktów kosmetycznych.

Ocenę powyższych zagadnień oparto o przedstawioną do wglądu dokumentację obejmującą okres od 01.01.2022 r. do 28.02.2023 r., w tym ocenę:

- Realizacji planów zasadniczych przedsięwzięć.
- Zasad opracowywania wykazu obiektów podlegających kontroli
- Harmonogramu nadzoru nad obiektami i poboru prób oraz sposobu ich realizacji.
- Kompletności i sposobu prowadzenia rejestrów i ewidencji kontroli.
- Poprawności prowadzenia postępowań administracyjnych w tym decyzji i postanowień.
- Poprawność prowadzenia działań nadzorczych w tym planowania i trybu zlecenia, sposobu prowadzenia, obiegu dokumentacji kontrolnej, wykonania zaleceń pokontrolnych oraz rozliczenia pracowników z działalności kontrolnej.

W PSSE w Łasku nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych sprawuje Sekcja Higieny Środowiska w zakresie Higieny Pracy. Zaś nadzorem nad produktami kosmetycznymi sprawowała do końca 2022 roku Sekcja Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych a od początku 2023 roku Sekcja Higieny Środowiska w zakresie Higieny Komunalnej.

Ocena realizacji planów zasadniczych przedsięwzięć, zasady opracowywania wykazu obiektów podlegających kontroli, harmonogram kontroli nad obiektami i pobór prób.

Harmonogram kontroli jest opracowywany ze względu na potrzeby przeprowadzenia kontroli w danym roku, obiekty uwzględnione w harmonogramie były kontrolowane zgodnie z planem, co było systematycznie odnotowane. W związku z napływającymi zgłoszeniami były realizowane dodatkowo kontrole pozaplanowe.

W okresie objętym kontrolą harmonogram poboru prób wyrobów kosmetycznych był realizowany prawidłowo. Prób nie kwestionowano. Nie stosowano również karania mandatowego.

Ocena prowadzonych rejestrów i ewidencji – sprawdzenie: kompletności i sposobu ich prowadzenia.

W zakresie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych oraz produktów kosmetycznych rejestry są prowadzone systematycznie i prawidłowo. Rejestry pracowników przeprowadzających kontrolę zawierają: wpis o dacie kontroli, nr protokołu kontroli, nazwę i adres obiektu kontrolowanego, datę wykonania rekontroli. Wykonanie kontroli jest zatwierdzane przez bezpośredniego przełożonego.

Ocena przeprowadzonych kontroli, w tym dokumentacji sprawy, zachowania terminowości, przestrzegania wymogów formalnych i merytorycznych przy wydawanych decyzjach, postanowieniach oraz wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Sprawdzono wybraną dokumentację pod względem formalnym i merytorycznym z prowadzonego nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych.

Ocenę powyższych zagadnień oparto o dokumentację z kontroli przeprowadzonych wobec dwóch podmiotów gospodarczych – Protokół kontroli Nr HP/74/53/22 z dnia 04.11.2022 r.

oraz protokół kontroli Nr HP/76/8/23 z dnia 14.02.2023 r. i protokół HP/76/12/23 z dnia 21.02.2023 r. (zgodny z Procedurą Ogólną PO/N-02 Zał. Nr 6).

W wyniku analizy dokumentacji stwierdzono, że zgodnie z protokołem Nr HP/74/53/22 z dnia 04.11.2022 r. kontrola dotyczyła wprowadzania do obrotu produktu biobójczego bez wymaganego pozwolenia.

Osoba kontrolująca posiadała upoważnienie do przeprowadzenia czynności kontrolnych, którego zakres nie był zgodny z przedmiotem kontroli, tym samym nie spełniał zapisu *art. 49 ust. 7 ustawy Prawo przedsiębiorców*.

Ustalenia z kontroli były dokumentowane w protokole kontroli, który zawierał niezbędne informacje o: kontrolowanym zakładzie, zakresie przedmiotowym kontroli oraz wprowadzonym do obrotu produkcie. Dokumentami ocenianymi w trakcie kontroli były opakowania produktów oraz karty charakterystyki.

Podmiot gospodarczy został zobowiązany do wstrzymania dalszej dystrybucji (sprzedaży) kwestionowanego produktu, co zostało odnotowane w pkt III ppkt 2 protokołu kontroli Nr HP/74/53/22. Stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości zostały wpisane w pkt III ppkt 3 ww. protokołu

W czasie kontroli nie wypełniono formularzy wynikających z tematyki kontroli.

Dokumentacja zgromadzona w sprawie zawiera potwierdzenia odbioru przez stronę.

Prowadzone postępowanie administracyjne było prawidłowe i było prowadzone z zachowaniem terminowości sprawy.

Drugi protokół kontroli Nr HP/76/8/23 z dnia 14.02.2023 r. był wynikiem postępowania prowadzonego w związku z pismem z dnia 02.01.2023 r. znak: HP.9011.292.2022 (data wpływu do PSSE w Łasku 13.02.2023 r.) w sprawie wprowadzania do obrotu produktu biobójczego bez wymaganego pozwolenia

Osoba kontrolująca posiadała upoważnienie do przeprowadzenia czynności kontrolnych, którego zakres nie był zgodny z przedmiotem kontroli, tym samym nie spełniał zapisu *art. 49 ust. 7 ustawy Prawo przedsiębiorców*.

Sporządzony protokół kontroli zawierał niezbędne informacje o kontrolowanym zakładzie, prowadzonej działalności, zakresie przedmiotowym kontroli oraz wprowadzanych do obrotu produktach biobójczych. W pkt III ppkt 2 protokołu zawarto informację o wydaniu w trakcie kontroli ustnego polecenia zaprzestania udostępniania na rynku kwestionowanego produktu. Stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości zostały wpisane w pkt III ppkt 3 ww. protokołu

Przedstawiciel kontrolującego organu poinformował podmiot gospodarczy o konieczności wydania decyzji administracyjnej w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

Organ I instancji odstąpił od zasady czynnego udziału strony w postępowaniu, na podstawie *art. 10 § 2 ustawy z dnia 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm.)* sporządzając adnotację w dniu 14.02.2023 r.

W czasie kontroli nie wypełniono formularzy wynikających z tematyki kontroli.

Organ I instancji wydał 20.02.2023 r. decyzję administracyjną nakładającą na podmiot gospodarczy obowiązek usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w wyniku kontroli przeprowadzonej w dniu 14.02.2023 r. O wykonaniu obowiązku wynikającego z przedmiotowej decyzji strona ma poinformować PPIS w Łasku w określonym terminie.

Dokumentacja zgromadzona w sprawie zawiera potwierdzenia odbioru przez stronę.

Prowadzone postępowanie administracyjne było prawidłowe i było prowadzone z zachowaniem terminowości sprawy.

Ponadto w stosunku do tego samego podmiotu gospodarczego PPIS w Łasku dokonał weryfikacji tego typu produktów sprzedawanych na platformie e-commerce bez wymaganego pozwolenia na obrót.

Ze spotkania w dniu 21.02.2023 r. został sporządzony protokół HP/76/12/23, na załączniku Nr 6 do Procedury Ogólnej PO/N-02. Dalsze czynności kontrolne przeprowadzone na tego typu platformach nie wykazały, aby podmiot posiadał sklep internetowy lub inne konta sprzedażowe na platformach e-commerce. Podmiot gospodarczy zakończył sprzedaż internetową ww. produktu w dniu 21.02.2023 r. Podmiot gospodarczy przedstawił fakturę korygującą dokumentującą zwrot towaru.

Ocena prawidłowości prowadzonego nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych w oparciu o przedstawioną do wglądu dokumentację, sprawdzoną pod względem formalnym i merytorycznym.

Ocenę powyższych zagadnień oparto o dokumentację z kontroli przeprowadzonych wobec jednego podmiotu gospodarczego – Protokół kontroli Nr HK/75/2/23 z dnia 20.02.2023 r., Nr HŻ/26/46/22 z dnia 09.06.2022 r., Nr HŻ/26/60/22 z dnia 21.07.2022 r. oraz Nr HŻ/26/74/22 z dnia 19.09.2022 r.

Przeprowadzenie kontroli z dnia 20.02.2023 r. było wynikiem otrzymania pisma Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 01.02.2023 r., znak: NP.9011.6.17.2023 (data wpływu do sekretariatu PSSE w Łasku 07.02.2023 r.) oraz pisma PPIS w Krakowie z dnia 03.02.2023 r., znak: HP.90853.3.2023 (data wpływu do sekretariatu PSSE w Łasku 07.02.2023 r.) w związku z nieprawidłowościami w zakresie oznakowania oraz oświadczeń zawartych na etykiecie produktów kosmetycznych. Zalecono Stronie zaktualizowanie raportu bezpieczeństwa produktów kosmetycznych oraz zgłoszenia na stronie Komisji Europejskiej a także wycofanie kwestionowanych produktów z rynku. Jak wynika z protokołu kontroli Nr HK/75/2/23 z dnia 20.02.2023 r. organ I instancji poinformował przedsiębiorcę o zamiarze wydania decyzji administracyjnej, z uwagi na wycofanie z obrotu produktów kosmetycznych, w których stwierdzono nieprawidłowości. W punkcie II. 2 protokołu zostały opisane stwierdzone nieprawidłowości wraz z podaniem przepisów prawnych jakie naruszono. W czasie kontroli nie wypełniono formularzy wynikających z tematyki kontroli. W dokumentacji znajduje się potwierdzenie odbioru przesłanej korespondencji do strony.

Z uwagi na dostarczenie organowi w dniu 06.03.2023 r. zaktualizowanych dokumentów, o których mowa w protokole z dnia 20.02.2023 r. Organ na tej podstawie odstąpił od wydania decyzji administracyjnej.

Kolejne postępowanie wyjaśniające było przeprowadzone w związku ze zgłoszeniem RAPEX przekazany pismem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 02.06.2022 r., znak: CH.NR.45.41.2022 (Protokoły kontroli: Nr HŻ/26/46/22 z dnia 09.06.2022 r., Nr HŻ/26/60/22 z dnia 21.07.2022 r. oraz Nr HŻ/26/74/22 z dnia 19.09.2022 r.) w sprawie notyfikacji w systemie RAPEX, w związku z obecnością w składzie produktu kosmetycznego składnika zakazanego do stosowania w produktach kosmetycznych zgodnie z *załącznikiem II do rozporządzenia 1223/2009*

W wyniku pojętych działań PPIS w Łasku w dniu 26.07.2022 r. zawiadomił stronę o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego, na podstawie *art. 61 § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego* w sprawie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli w dniu 21.07.2022 r. Strona w dniach 25 i 26 lipca 2022 r. przekazała dokumentację dotyczącą stwierdzonych uchybień (adnotacje PPIS w Łasku z dnia 25.07 i 05.08 2022 roku), po analizie, której odstąpił od wydania decyzji administracyjnej.

W trakcie kontroli w dniu 19.09.2022 r. (jak wynika z protokołu kontroli Nr HŻ/26/74/22) dokonano analizy etykiety produktów kosmetycznych z kwestionowanymi numerami partii i raportów bezpieczeństwa przedmiotowych produktów i nie stwierdzono w wykazie składników substancji zakazanej oraz innych nieprawidłowości. W czasie kontroli nie wypełniono formularzy wynikających z tematyki kontroli. Organ I instancji, zgodnie z prośbą Strony z dnia 15.09.2022 r. wyraził zgodę na udostępnienie do sprzedaży produktów, które spełniają wymagania przepisów prawnych.

Wnioski:

Stwierdzono następujące uchybienia:

- Zakresy kontroli nie pokrywają się z zakresami określonymi w Upoważnieniach do przeprowadzenia przedmiotowych kontroli.
- Kontrola została przeprowadzona bez zachowania procedury wprowadzonej przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny:

W pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łasku kontroli zostały poddane następujące zagadnienia:

1) Realizacja planów zasadniczych przedsięwzięć.

Zasadnicze przedsięwzięcia realizowane są zgodnie z zamierzeniami przewidzianymi w 2022 i 2023 roku.

2) Sposób prowadzenia rejestru spraw.

Rejestr spraw prowadzony jest tematycznie, w formie papierowej, na bieżąco, w sposób prawidłowy.

3) Sprawdzenie dokumentacji spraw, trybu przygotowania, terminowości wydawania, prawidłowości sporządzenia pod względem formalnym i merytorycznym stanowisk, dowodów doręczenia stronie.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łasku (zwanego dalej PPIS w Łasku) w kontrolowanym okresie tj. od 01.05.2022 r. do 23.03.2023 r. wpłynęło 14 wniosków dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym: 7 wniosków w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozach oddziaływania na środowisko do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, 2 wnioski o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i 5 wniosków o zaopiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego). Na wszystkie wnioski została udzielona odpowiedź. W kontrolowanym okresie nie wpłynęły wnioski dotyczące projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania. Podczas kontroli zapoznano się ze stanowiskami PPIS Łasku w sprawach: 2 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, 2 uzgodnień w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz 2 opinii o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Do PPIS w Łasku w kontrolowanym okresie wpłynęło 26 wniosków w sprawie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz 2 wnioski o zaopiniowanie warunków realizacji przedsięwzięcia.

Biorąc pod uwagę rodzaj przedsięwzięcia, informację o nim oraz o przeznaczeniu terenu, na którym przewiduje się realizację inwestycji, PPIS w Łasku nie widział potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w przypadku wszystkich 26 przedsięwzięć. Podczas kontroli zapoznano się z aktami 4 spraw dotyczących postępowań w sprawie ocen oddziaływania na środowisko (3 opinie o braku zasadności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz 1 opinia o warunkach realizacji przedsięwzięcia).

W okresie od 01.05.2022 r. do 23.03.2023 r. nie wydawano decyzji stwierdzających spełnianie wymagań sanitarno - lokalowych dla potrzeb rejestracji obiektów, w których ma być prowadzona opieka nad dziećmi w wieku do lat 3.

W kontrolowanym okresie do PPIS w Łasku wpłynęło 14 zawiadomień o zakończeniu budowy obiektu budowlanego i zamiarze przystąpienia do jego użytkowania w trybie art. 56 ust.1 Prawa budowlanego, po rozpatrzeniu których przeprowadzono 14 wizji lokalnych. Podczas kontroli zapoznano się z aktami 3 spraw.

Po skontrolowaniu akt ww. spraw wydanych w okresie od 01.05.2022 r. do 23.03.2023 r. stwierdzono, iż działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łasku w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowane są prawidłowo poza następującymi uchybieniami:

- PPIS w Łasku w stanowiskach dotyczących uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winien uzgadniać odstąpienie od przeprowadzenia powyższej procedury dla przedmiotowych dokumentów przywołując poza kompetencyjnym art. 58 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 ze zm.) (zwanej dalej „ustawą”) dodatkowo podstawę prawną uzgodnienia tj. art. 48 ust. 1 i ust. 3 bądź art. 48 ust. 1 i ust. 4 ustawy. Ponadto zgodnie z art. 48 ust. 6 ustawy przedmiotowe uzgodnienie, wymaga uzasadnienia zawierającego wszystkie informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49;
- PPIS w Łasku w stanowiskach dotyczących uzgadniania zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego błędnie używa sformułowania „informuje” – zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy organ winien uzgadniać zakres i stopień szczegółowości, a nie informować, że prognoza oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania winna być wykonana zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 ustawy. Ponadto w ww. pismach organ winien poza kompetencyjnym art. 58 ustawy przywołać dodatkowo podstawę prawną uzgodnienia tj. art. 53 ustawy.

Powyższe uchybienia nie powodują następstw w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań oraz nie miały wpływu na merytoryczną część postępowania. W pozostałym zakresie działania PPIS w Łasku w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowane są prawidłowo, tj. tryb postępowania jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa tj. ustawą z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 ze zm.) oraz ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2021 r., poz. 2351 ze zm.) - stanowiska sporządzane są właściwie pod względem merytorycznym, zajmowane są terminowo, posiadają formę i treść odpowiadającą wymogom, zawierają wskazanie podstawy prawnej i doręczane są stronom postępowania.

Epidemiologia:

Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pracowników Sekcji Epidemiologii w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (PSSE) w Łasku.

W PSSE w Łasku osobą nadzorującą pracę Sekcji Epidemiologii jest Zastępca Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łasku (PPIS w Łasku), tj. p.o. Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łasku. W PSSE w Łasku zatrudnione są 4 osoby w Sekcji Epidemiologii:

- 3 osoby zatrudnione na stanowisku asystenta,
- 1 osoba zatrudniona na stanowisku starszego statystyka medycznego.

W trakcie kontroli sprawdzono zagadnienia dotyczące:

- nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami i chorobami zakaźnymi
- nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi.

Kontrolowane zagadnienia obejmowały okres od dnia 01.01.2022 r. do dnia 23.03.2023 r., dla wybranych zagadnień od dnia 01.01.2018 r. do dnia 23.03.2023 r.

W zakresie nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami i chorobami zakaźnymi sprawdzono prowadzony nadzór epidemiologiczny nad ostrymi porażeniami wiotkimi u dzieci w wieku do 15 lat, nadzór epidemiologiczny nad zbiorowymi zatruciami pokarmowymi i zakażeniami jelitowymi, nadzór epidemiologiczny nad zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 oraz nadzór epidemiologiczny nad gruźlicą, a także działania mające na celu obowiązkowe i terminowe zgłaszanie zakażeń i chorób zakaźnych przez podmioty lecznicze mieszczące się na terenie powiatu łaskiego.

W zakresie nadzoru nad zbiorowymi zatruciami pokarmowymi i zakażeniami jelitowymi oraz gruźlicą nadzór epidemiologiczny i dokumentacja prowadzone są prawidłowo. Do podmiotów leczniczych mieszczących się na terenie powiatu łaskiego kierowane były pisma i przypomnienia ustne o powyższych sprawach.

Zgłoszenia zachorowań na choroby zakaźne przesyłane są (najczęściej w formie elektronicznej) w czasie 2-3 dni od ich rozpoznania z podmiotów leczniczych z terenu powiatu łaskiego.

W zakresie nadzoru epidemiologicznego nad ostrymi porażeniami wiotkimi u dzieci w wieku do 15 lat PPIS w Łasku podejmował działania poprzez przesyłanie pism przypominających o konieczności nadzoru nad OPW do Szpitali Powiatowych Sp z o.o. Szpitala w Łasku oraz przesyłanie cotygodniowych raportów na temat OPW (informacji o przypadkach OPW w danym okresie sprawozdawczym) do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łodzi.

W PSSE w Łasku nie zostali wyznaczeni i wskazani do WSSE w Łodzi koordynatorzy ds. ostrych porażen wiotkich u dzieci w wieku do 15 lat, z uwagi na brak oddziałów neurologii dziecięcej na nadzorowanym terenie. Jednakże intencją Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w pismach kierowanych do wszystkich PPIS w województwie łódzkim było wyznaczenie powiatowych koordynatorów ds. OPW u dzieci w wieku do 15 lat w każdym powiecie i ich kontakt nie tylko z oddziałami neurologii dziecięcej, ale również z oddziałami pediatrycznymi. Należy zwrócić uwagę, że jednocześnie PPIS w Łasku sporządzał i przysyłał cotygodniowe raporty nt. OPW u dzieci w wieku do 15 lat.

PPIS w Łasku podejmował również działania mające na celu pozyskiwanie próbek w celu sekwencjonowania genomu wirusa SARS-CoV-2 wysyłając pisma do pomiotów leczniczych na nadzorowanym terenie. Mimo tych działań PPIS w Łasku od lipca 2022 r. nie przekazywał próbek do sekwencjonowania genomu wirusa SARS-CoV-2 do laboratorium WSSE w Łodzi. Wcześniej przekazanych zostało 86 próbek do tych badań.

W zakresie nadzoru nad podmiotami leczniczymi sprawdzono harmonogram kontroli. Wykonane zostały kontrole zgodnie z harmonogramem (zaplanowano 87 kontroli, wykonano 99 kontroli). Wykonanie kontroli poza planem spowodowane było otwarciem nowych podmiotów leczniczych, sprawdzeniem realizacji zaleceń wydanych przez PPIS oraz sprawdzeniem wykonawstwa szczepień ochronnych. Niewykonane 3 kontrole zaplanowane wynikały z długotrwałej nieobecności lekarza (jednoosobowa działalność lekarska - gabinet stomatologiczny), zwolnienia lekarskiego lekarza prowadzącego przychodnię (kontrola została przeniesiona na styczeń 2023 r.) oraz zamknięcia oddziału.

W kontrolowanym okresie do PPIS w Łasku wpłynęły 3 skargi dotyczące funkcjonowania podmiotów leczniczych. W związku z ww. skargami PPIS w Łasku przeprowadził kontrole danych podmiotów leczniczych. 2 kontrole nie potwierdziły zastrzeżeń podniesionych przez osoby skarżące. 1 kontrola zakończyła się wydaniem przez PPIS w Łasku zaleceń dla podmiotu leczniczego. Po nie wykonaniu zaleceń kierownik placówki został ukarany mandatem karnym.

Stwierdzono następujące uchybienia:

1. W PSSE w Łasku nie zostali powołani koordynatorzy ds. ostrych porażen wiotkich u dzieci w wieku do 15 lat.
2. PPIS w Łasku od lipca 2022 r. do dnia kontroli nie przekazał żadnej próbki do sekwencjonowania genomu wirusa SARS-CoV-2 do laboratorium WSSE w Łodzi.

Promocja Zdrowia, Komunikacja Społeczna i Higiena Dzieci i Młodzieży:

Celem kontroli była ocena pracy Samodzielnego Stanowiska Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Łasku w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 17 marca 2023 r., oraz Sekcji Higieny Środowiska w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE w Łasku w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 22 marca 2023 r.

Podczas kontroli stwierdzono:

– Pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

Dokumentacja poszczególnych interwencji programowych i nieprogramowych prowadzona jest zgodnie z zaleceniami. Sprawozdania z realizacji interwencji programowych i nieprogramowych przesyłane były do OPZiHDM WSSE zgodnie z ustalonymi terminami.

Zapoznano się z dokumentacją programu edukacyjnego „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” realizowanego w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2022/2023; z dokumentacją realizacji interwencji nieprogramowych z działań podejmowanych w ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz z zakresu profilaktyki raka piersi.

– Pion Higieny Dzieci i Młodzieży

Pod nadzorem PPIS w Łasku znajdują się 72 stałe placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńcze oraz placówki sezonowe, związane z organizowanym na terenie powiatu łaskiego wypoczynkiem zimowym i letnim dla dzieci i młodzieży (w wakacje 2022r. skontrolowano 11 turnusów wypoczynku letniego). W Harmonogramie na 2023r. zaplanowano przeprowadzenie 71 kontroli – do dnia 22 marca 2023r. zrealizowano ich 17.

Zapoznano się z dokumentacją 6 placówek – czynności kontrolne nad znajdującymi się pod nadzorem placówkami oświatowymi i opiekuńczymi realizowane są zgodnie z planem. Dokumentacja prowadzona jest w sposób prawidłowy i staranny, zawiera komplet dokumentów zgodnie z przedmiotem kontroli, protokoły sporządzone były we właściwy sposób, do szczegółowego udokumentowania kontrolowanych zagadnień wykorzystano właściwe formularze systemu zarządzania, jednakże drobne zastrzeżenia dotyczą:

- w punkcie I.3 protokołu „właściciel, osoba lub organ odpowiedzialny za przestrzeganie wymagań” przywołany jest tylko organ prowadzący, a zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm.) za zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w placówce odpowiedzialny jest dyrektor,
- zbyt ogólnego opisu stwierdzonych nieprawidłowości lub sformułowanie ich w sposób zalecenia,
- ustalania odległych (kilkumiesięcznych) terminów realizacji zaleceń pokontrolnych, nieadekwatnych do stwierdzonych nieprawidłowości, podczas gdy – zgodnie z zapisem druku protokołu - zalecenia powinny mieć charakter doraźny, a więc wykonanie ich nie powinno zajmować dłuższego okresu czasu, jak i wiązać się z większym zakresem prac remontowych.

PPIS w Łasku w 2023r. nie wydał decyzji, na poprawę stanu sanitarno-higienicznego w placówkach oświatowo-wychowawczych, natomiast 2022r. wydał 2 decyzje, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w placówkach oświatowo-wychowawczych. W ramach oceny poprawności prowadzonego postępowania pokontrolnego przeanalizowano dokumentację 1 postępowania administracyjnego, wszczętego po stwierdzeniu nieprawidłowości w placówce oraz 1 postępowania dotyczącego wydania decyzji wydanej na wniosek strony o zmianę terminu realizacji obowiązku.

Na podstawie przeanalizowanej dokumentacji, należy stwierdzić iż PPIS w Łasku w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w kontrolowanych obiektach podejmuje działania, mające na celu doprowadzić do ich usunięcia – wydaje zalecenia pokontrolne oraz decyzje administracyjne. Postępowania administracyjne prowadzono w sposób prawidłowy, z zachowaniem terminów określonych w kpa, jednakże dostrzeżono wady formalne i prawne w wydanych decyzjach:

- w rozstrzygnięciu decyzji (zobowiązanie nakazowe strony) nie określono, poprzez jakie działania placówka ma doprowadzić do wykonania obowiązku, tak aby były zrozumiałe dla strony, a jednocześnie nie stwarzały niedomowień, jak i możliwości różnej interpretacji,
- decyzje zmieniające termin realizacji obowiązków wydawane są na podstawie art. 154 § 1 zamiast art. 155 kpa, a w uzasadnieniu faktycznym i prawnym nie odniesiono się do przesłanek zezwalających na dokonanie jej zmiany przez organ, tj. czy zmiana nie jest sprzeczna z przepisami szczególnymi lub czy za zmianą przemawia interes społeczny lub słuszny interes strony.

W 2023r. do PPIS w Łasku wniesiono 1 prośbę o interwencję dot. niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych oraz występowania wszawicy i świerzbu w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Łasku. Po przeanalizowaniu dokumentacji należy stwierdzić, że PPIS w Łasku w prawidłowy sposób rozpatrzył zgłoszony anonimowy wniosek o interwencję.

Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łasku w ramach realizacji oceny higieny procesu nauczania dokonywał oceny rozkładów zajęć lekcyjnych podczas kontroli sanitarnych w szkołach, zaś w 2022r. i od początku 2023r. do dnia kontroli nie prowadzono ocen dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii. Według oświadczenia pracownika prowadzenie ocen w tym zakresie zaplanowano od miesiąca września 2023r.

Wnioski pokontrolne:

– Pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

Interwencje programowe i nieprogramowe realizowane są prawidłowo.

Widoczna w dokumentacji współpraca z instytucjami i organizacjami lokalnymi pozwala na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego oraz ich promocji w środowisku lokalnym.

Dokumentacja dotycząca realizacji działań z zakresu oświaty i promocji zdrowia prowadzona jest prawidłowo, zgodnie z wymogami.

W toku czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast stwierdzono uchybienie, dotyczące braku przeprowadzania wizytacji programów edukacyjnych realizowanych przez placówki oświatowe w latach 2021-2022.

– Pion Higieny Dzieci i Młodzieży

W toku czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast **stwierdzono uchybienia** w ocenianym zakresie zagadnień realizowanych przez pion higieny dzieci i młodzieży, tj.:

- w protokołach kontroli, stwierdzone nieprawidłowości opisywane są w sposób zbyt ogólny lub sformułowane w sposób zalecenia,
- ustalanie odległych (kilkumiesięcznych) terminów realizacji zaleceń pokontrolnych, nieadekwatnych do stwierdzonych nieprawidłowości, podczas gdy – zgodnie z zapisem formularza protokołu - zalecenia powinny mieć charakter doraźny, a więc wykonanie ich nie powinno zajmować dłuższego okresu czasu, jak i wiązać się z większym zakresem prac remontowych,
- w wydanych decyzjach administracyjnych w rozstrzygnięciu (zobowiązanie nakazowe strony), nie określono poprzez jakie działania placówka ma doprowadzić do wykonania obowiązku, tak aby były zrozumiałe dla strony, a jednocześnie nie stwarzały niedomówień, jak i możliwości różnej interpretacji,
- wydawanie decyzji zmieniających termin realizacji obowiązków na podstawie art. 154 § 1 zamiast art. 155 kpa, a w uzasadnieniu faktycznym i prawnym nie odnoszenie się do przesłanek zezwalających na dokonanie jej zmiany przez organ, tj. czy zmiana nie jest sprzeczna z przepisami szczególnymi lub czy za zmianą przemawia interes społeczny lub słuszny interes strony,
- w 2022r. i od początku 2023r., do dnia kontroli, nie prowadzono ocen dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii.

System Zarządzania:

Przedmiotem kontroli była realizacja auditów wewnętrznych, działań korygujących i zapobiegawczych oraz przeglądu zarządzania w działalności kontrolnej PSSE w Łasku w 2022 r.

Zadania do realizacji przez Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Systemu Jakości (GSJ) powierzone zostały osobie zatrudnionej w PSSE w Łasku na stanowisku Kierownika Sekcji Higieny Środowiska.

Podczas kontroli dokonano przeglądu dokumentacji:

- 1) z przeprowadzonych wszystkich auditów wewnętrznych - dokumentacja z 5 auditów wewnętrznych;
- 2) z podjętych działań korygujących i zapobiegawczych;
- 3) z przeprowadzonego Przeglądu Zarządzania.

Ad. 1) Ocenie poddano „Roczny program auditów wewnętrznych”, w którym ujęto audyty wewnętrzne zaplanowane do realizacji w 2022 r. Program został opracowany przez GSJ i zatwierdzony przez Dyrektora PSSE w Łasku. Zaplanowane w programie audyty wewnętrzne, obejmowały wszystkie elementy systemu zarządzania, wynikające z normy PN-EN ISO/IEC 17020:2012. Przeprowadzone audyty wewnętrzne zostały właściwie

udokumentowane. Z zapisów wynika, że dokumentacja opracowana została terminowo i odzwierciedla przebieg działań auditowych. Wszystkie próbki auditowe zebrane zostały zgodnie z celem i zakresem auditów. Raporty z auditów zawierają opis zebranych dowodów z auditu i ich obiektywną ocenę. Przeprowadzone audyty wewnętrzne ujęte zostały w prowadzonym przez GSJ „Rejestrze auditów wewnętrznych” na 2022 rok”. Audyty wewnętrzne przeprowadzone zostały przez wykwalifikowany personel PSSE w Łasku o udokumentowanych kompetencjach w tym zakresie. Nie zaistniała w potrzeba przeprowadzenia auditów doraźnych, poza programem auditów. Z wynikami przeprowadzonych auditów wewnętrznych zapoznani zostali pracownicy PSSE w Łasku, odpowiedzialni za auditowane obszary.

Ad. 2) W 2022 r. nie stwierdzono niezgodności, w związku z powyższym nie zaistniała konieczność podejmowania działań korygujących. Założony został „Rejestr niezgodności na rok 2022”. W rejestrze zawarty zapis, dokonany przez GSJ, że w 2022r. nie stwierdzono niezgodności.

W 2022 r. w raportach z przeprowadzonych auditów wewnętrznych nie odnotowano spostrzeżeń. Nie odnotowano również zgłoszeń pracowników. Wobec powyższego nie podejmowano działań zapobiegawczych. Założony został „Rejestr działań zapobiegawczych na rok 2022”. W rejestrze zawarty zapis, dokonany przez GSJ, że w 2022r. nie podejmowano działań zapobiegawczych.

Ad. 3) W celu zapewnienia stałej przydatności i adekwatności wdrożonego w działalności kontrolnej systemu zarządzania, kierownictwo PSSE w Łasku przeprowadza przeglądy zarządzania. Ocenie poddano dokumentację z przeglądu przeprowadzonego w 2022 r. Z dokumentacji wynika, że Przegląd zarządzania został prawidłowo przeprowadzony i udokumentowany, z zachowaniem terminowości wymaganej Procedurą Ogólną PO/N – 09. Podczas przeglądu nie zaistniała potrzeba dokonania ustaleń.

W kontrolowanym obszarze stwierdza się zgodność sprawdzanej dokumentacji z wymaganiami Procedur Ogólnych Systemu Zarządzania:

- PO/N-08 „Audit wewnętrzny” (wyd. nr 8 z dnia 04.03.2021r.);
- PO/N-09 „Przegląd zarządzania” (wyd. nr 5 z dnia 25.09.2019r.);
- PO/N-10 „Działania korygujące i zapobiegawcze” (wyd. nr 4 z dnia 25.09.2019 r.).

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod numerem **89**.

Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia uchybień lub nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej:

W zakresie Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia

1. Należy prawidłowo dokonywać oceny oznakowania suplementów diety pod kątem zastosowanych oświadczeń zdrowotnych z powołaniem stosownych aktów prawnych w tym zakresie.
2. Należy wnikliwie przeprowadzać weryfikację informacji zamieszczanych na stronach internetowych ocenianych produktów pod kątem zgodności z przepisami prawa żywnościowego.

W zakresie Epidemiologii:

1. Zgłoszenie powiatowych koordynatorów ds. ostrych porażen wiotkich u dzieci w wieku do 15 lat mających za zadanie stały cotygodniowy kontakt z oddziałem pediatrycznym szpitala w celu pozyskania informacji o podejrzeniach OPW oraz cotygodniowe sporządzanie i przesyłanie raportów OPW.
2. Podjęcie skutecznych działań zmierzających do pozyskiwania próbek w celu sekwencjonowania wirusa SARS-CoV-2.

W zakresie Promocji Zdrowia, Komunikacji Społecznej i Higieny Dzieci i Młodzieży

Pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

1. Wskazane jest aby przeprowadzać wizytacje realizowanych programów w co najmniej 30 % placówek realizujących dany program.

Pion Higieny Dzieci i Młodzieży

1. W protokołach kontroli stwierdzone nieprawidłowości opisywać w sposób szczegółowy, niebudzący wątpliwości czego dotyczą.
2. Przy wydawaniu decyzji administracyjnych, nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w obiekcie, należy w szczegółowy sposób określać w rozstrzygnięciu decyzji, poprzez jakie działania strona zrealizuje nakaz decyzji.
3. Przy wydawaniu decyzji zmieniających termin realizacji obowiązków stosować art. 155 kpa. oraz w uzasadnieniu odnosić się do przesłanek w nim określonych, a więc ocenić, czy za zmianą przemawia interes społeczny lub słuszny interes strony i czy zmianie tej nie sprzeciwiają się przepisy szczególne.
4. W przypadku wydawania doraźnych zaleceń pokontrolnych należy ustalać krótkie terminy ich realizacji, zaś w przypadku nieprawidłowości wymagających prac remontowych wydawać zgodnie z art. 27.1. ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. Nr 338) decyzje administracyjne.
5. Realizować ocenę higieny procesu nauczania poprzez prowadzenie ocen dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii.

W zakresie Nadzoru nad Chemikaliami

1. Zakres przedmiotowy kontroli winien być zgodny z zakresem określonym w upoważnieniu do przeprowadzenia czynności kontrolnych, zgodnie z *art. 49 ust. 9 ustawy z dnia 06.03.2018 r. Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 221)*.
2. Kontrole należy przeprowadzać zgodnie z procedurą kontroli:
 - *PT/01* wprowadzoną Zarządzeniem Nr 45/16 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 14 marca 2016 r. posługując się odpowiednimi formularzami, m.in. w zakresie: substancji chemicznych i ich mieszanin (5.2.7), produktów biobójczych (5.2.8), detergentów (5.2.9).

- *PK/BŻ/02* wprowadzoną Zarządzeniem Nr 207/19 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 10 lipca 2019 r. w sprawie procedury przeprowadzania urzędowej kontroli produktów kosmetycznych korzystając z odpowiednich formularzy, tj. *ZF/PK/BŻ/02/01/01, ZF/PK/BŻ/02/01/02, ZF/PK/BŻ/02/01/03, ZF/PK/BŻ/02/01/04.*

W związku z powyższymi ocenami, uwagami i wnioskami zalecam Pani Agnieszce Świegockiej – Z-cy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łasku podjęcie działań w celu wyeliminowania opisanych wyżej nieprawidłowości, lub usprawnienia funkcjonowania działalności jednostki kontrolowanej.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje kierownik jednostki kontrolowanej, a drugi egzemplarz pozostaje w aktach kontroli.

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oczekuję od Pani w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Małgorzata Widawska

Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny